

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

JUODŠILIŲ „ŠILO“ GIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2013-.....- Nr. A-

Vilnius

IŽANGA

Vizito laikas – 2013 m. rugsėjo 23 – 27 d.

Vizito tikslas – mokyklų veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – Olivija Saranienė

Išorės vertintojai:

Ina Petkevičienė, atsakinga už 1 srities ir 4 srities 4.1.–4.3. temų vertinimą;

Loreta Valickienė, atsakinga už 2 srities 2.1. –2.3. temų ir 3 srities vertinimą;

Žydrūnė Pilkauskienė, atsakinga už 2 srities 2.4. – 2.6. temų ir 4 srities 4.4.–4.5. temų vertinimą;

Stanislovas Milašius, atsakingas už 5 srities vertinimą.

Išorės vertintojai stebėjo 92 Juodšilių „Šilo“ gimnazijos ugdomąsias veiklas – 82 pamokas ir 10 neformaliojo švietimo užsiėmimų. Išorinio vertinimo metu gilintasi į mokinių, mokytojų veiklą pamokose, mokyklos vadovų ir aptarnaujančio personalo darbą, jie stebėti natūralioje aplinkoje. Vizito metu išorės vertintojai kalbėjosi su mokyklos darbuotojais, savivaldos institucijų atstovais, mokiniams, mokinių tėvais, Juodšilių seniūnu, klebonu. Buvo analizuojami kai kurie gimnazijos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai, Nacionalinio egzaminų centro bei Švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – ŠMM) Regioninių mokyklų skyriaus specialistų pateikta informacija.

Vertinant mokyklą vadovautasi tais pačiais, kaip ir mokyklų įsivertinimo, veiklos rodikliais, atsižvelgta į šiuo metu galiojančias Bendrąsias programas. Atkreiptas dėmesys į tai, kaip sekasi mokytojams, dirbantiems pagal Bendrąsias programas, planuoti ugdymo turinį, ugdyti mokinių kompetencijas.

Vertindami mokyklos veiklą, išorės vertintojai dažniausiai vartojo tokias vertinimo sąvokas:

- „labai gerai“ – minimos veiklos gerąją patirtį galima skleisti už mokyklos ribų;
- „gerai“, „pakankamai kryptingai“, „tinkamai“ – minimą veiklą, patirtį verta skleisti mokykloje;
- „patenkinamai“, „vidutiniškai“, „nesistemiškai“, „veikla neišskirtinė/priimtina“ – veikla mokykloje neblogo, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti.

Išskiriant stipriuosius ir tobulintinus mokyklos veiklos aspektus, greta teiginių nurodomi rodikliai (pvz., 1.3., 4.2.1., 3.1.1. ir t.t.), kuriuos mokykla gali perskaityti, pasitikslinti naudodamasi Bendrojo lavinimo mokyklų įsivertinimo rekomendacijomis. Čia pat skelbiamas ir kiekvieno stipriojo bei tobulintino rodiklio vertinimo lygis. Ataskaitoje pamokos cituojamos jas sugrupavus pagal aprašomus rodiklius. Lentelėse pateikiami procentai apskaičiuoti nuo pamokų stebėjimo protokoluose esančių vertinimų skaičiaus.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad visus rekomenduojamus patobulinimus mokykla gali įgyvendinti veiksmingiau panaudodama savo vidaus išteklius bei pasitelkdama išorės partnerius

Vertintojai nuoširdžiai dėkoja Juodšilių „Šilo“ gimnazijos direktorei Rasai Agintienei, direktorės pavaduotojoms ir visam kolektyvui už bendradarbiavimą ir svetingumą.

I. GIMNAZIJOS KONTEKSTAS

Juodšilių „Šilo“ gimnazija – bendrojo ugdymo įstaiga, įgyvendinanti ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo ir neformaliojo švietimo programas. Gimnazijos savininkė – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, veiklą kuruoja Regioninių mokyklų skyrius.

„Šilo“ gimnazija (iki 2009 m. – vidurinė mokykla) – viena iš pirmųjų Vilniaus krašto mokyklų lietuvių dėstomąja kalba – įsteigta 1991 m. rugpjūčio 1 d., netrukus po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, siekiant užtikrinti Rytų Lietuvos mokinių ugdymą valstybine kalba. Tuometinė įstaigos Pedagogų taryba jau pirmajame posėdyje nustatė pagrindinę mokyklos kryptį – tapti lietuviškumo, tautinių tradicijų, dvasingumo ugdymo centru visame Rytų Lietuvos rajone. Tos krypties laikydamasi mokykla gyvuoja jau dvidešimt dvejus metus ir, kaip pastebėjo išorės vertintojai, sėkmingai įgyvendina savo prasmingą misiją.

Gimnazijai devintus metus vadovauja Rasa Agintienė – aktyvi, iniciatyvi, kompetentinga ir įsipareigojusi įstaigai direktorė. Jai talkina pavaduotoja ugdymui ir dvi skyrių vedėjos. Nors išorinis vertinimas vyko didelių pokyčių fone – dvi administracijos darbuotojos buvo ką tik pradėjusios eiti pareigas – tai nesutrukdė vertintojų komandai ir mokyklos administracijai dalykiškai bendrauti, laiku gauti reikiamą informaciją ir pan. Tikėtina, jog atsakingas administracijos darbuotojų požiūris į mokykloje vykstančius procesus užtikrins sėkmingą mokyklos veiklą ir kai kuriuos teigiamus pokyčius.

Dauguma gimnazijos mokinių gyvena pakankamai geromis socialiniu-ekonominiu požiūriu sąlygomis – tėvai dirba, rūpinasi vaikais ir jų išsilavinimu. Nemokamai maitinamų mokinių yra 81 (21 proc. nuo viso mokinių skaičiaus), 72 (16 proc.) mokiniai gauna paramą mokymo priemonėms įsigyti. Tėvai suinteresuoti, kad jų vaikai mokytųsi lietuviškoje mokykloje, mokėtų valstybinę kalbą, užsitikrintų ateities perspektyvą. Visa tai lemia pakankamai aukštą daugumos mokinių mokymosi motyvaciją ir gerus tiek akademinis, tiek neakademinis pasiekimus. Kitas gerus pasiekimus lemiantis veiksnys – tinkamas personalo valdymas. Mokykloje suburtas išsilavinusių, kvalifikuotų mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų, tikrų profesionalų, kolektyvas, kuriam talkina darbštus ir atsakingas aptarnaujantis personalas.

Viena iš stipriausių mokyklos veiklos sričių – kultūra. Reikia pripažinti, kad bendruomenės pastangos kurti gerą vardą ir savitą veidą turinčią įstaigą yra vaisingos – mokinių skaičius ilgą laiką nuosekliai didėjo, augo klientų pasitikėjimas, kūrėsi naujos tradicijos, mokykla keitėsi iš išorės ir vidaus. Išorinio vertinimo metu čia mokėsi 451 mokinys, gimnazija turėjo du ikimokyklinio ugdymo skyrius. Mokykla įsikūrusi Vilniaus rajone, viename iš Pietryčių Lietuvos regionų, kur lietuviai sudaro tautinę mažumą. „Šilo“ gimnazijos mikrorajonas gausiai gyvenamas kitakalbių (rusų, lenkų, baltarusių, romų ir kt.), todėl didžioji mokinių dalis ateina iš mišrių ar nelietuviškų šeimų. Nors dalis pradinių klasių mokinių silpnai kalba lietuviškai ir tai gerokai apsunkina mokytojų darbą, su šiuo iššūkiu mokykla puikiai susitvarko – patyrusių mokytojų ir draugiškų bendramokslių padedami vaikai per trumpą laiką patobulina lietuvių kalbos įgūdžius ir sėkmingai integruojasi į mokyklos gyvenimą. Išorės vertintojai stebėjo išties gerus mokytojų ir mokinių bei mokinių tarpusavio santykius ir sudarytas lygias ugdymosi galimybes visiems, nepriklausomai nuo tautybės, kultūros ar įsitikinimų.

Išorės vertintojai atkreipia mokyklos savininko (ir gimnazijos bendruomenės) dėmesį į kai kurias problemas: mokykla, ypač kabinetai, nepakankamai aprūpinti kompiuteriais ir kita įranga, prastos būklės sporto bazė (salė ir aikštynas). **Problemiškas ir mokinių pavėžėjimas į mokyklą – didžioji važinėjančių mokinių dalis naudojami viešuoju transportu, kurio grafikas daliai jų yra nepalankus, stotelė įrengta netinkamoje vietoje, o kelias į mokyklą dėl nesutvarkytos infrastruktūros (neįrengtų šaligatvių) yra labai nesaugus. Nesuprantama, kodėl mokyklos bendruomenės kreipimasis į atsakingas institucijas kol kas nesulaukė nei rimto požiūrio, nei tinkamo atsako.**

II. GIMNAZIJOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji gimnazijos veiklos aspektai

1. Mokykloje vyrauja geri bendruomenės narių tarpusavio santykiai (1.1.4. – 3 lygis).
 2. Daugumos mokytojų aiškinimas tinkamas ir suprantamas mokiniams (2.3.3. – 3 lygis).
 3. Sėkmingai ugdomos mokinių vertybinės nuostatos ir socialiniai gebėjimai (4.1.2. – 3 lygis).
 4. Dauguma gimnazijos mokinių yra aktyvūs ir motyvuoti ugdymo (-si) proceso dalyviai (2.4.1. – 3 lygis).
 5. Ugdymo procesas vyksta jaukioje, saugioje ir estetiškoje aplinkoje (1.3.3. – 3 lygis).
 6. Gimnazijos mokiniai aktyviai ir sėkmingai dalyvauja varžybose, konkursuose, olimpiadose ir projektinėje veikloje (3.2.2. – 3 lygis).
 7. Neformalusis švietimas tenkina daugumos mokinių saviraiškos poreikius (2.1.5. – 3 lygis).
 8. Daugumos klasių mikroklimatas palankus mokymuisi (1.1.6., 2.2.3. – 3 lygis).
 9. Mokykla aktyviai veikia vietos bendruomenėje (1.4.1. – 3 lygis).
 10. Tinkamai įgyvendinama personalo politika (5.4. – 3 lygis).
- Verta pasveikinti mokyklą už sėkmingą tolerancijos ir pagarbos įvairių tautybių, kultūrų, įsitikinimų žmonėms ugdymą ir bendruomenės didžiavimąsi tokia mokykla (1.1.3. – 3 lygis).

Tobulintini gimnazijos veiklos aspektai

1. Išmokymo stebėjimas ir pasiekimų vertinimas pamokose (2.3.4., 2.6.2. – 2 lygis).
2. Ugdymo turinio pritaikymas pamokose skirtingų gebėjimų mokiniams (2.5.2., 4.3. – 2 lygis).
3. Mokymąsi mokyti skatinančių ugdymo (-si) metodų taikymas (2.3.1., 2.4.2. – 2 lygis).
4. Mokymo priemonių ir informacinių-komunikacinių technologijų panaudojimas pamokose (5.5.2. – 2 lygis).
5. Mokyklos veiklos planavimas, siekiant įvairių lygmenų planų kokybės ir dermės (5.1.3. – 2 lygis).

III. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Juodšilių „Šilo“ gimnazijos kultūra vertinama gerai.

Gimnazijos etosas turi savitų bruožų. Mokykloje pripažįstamos ir vertinamos bendražmogiškosios vertybės, kuriomis grindžiama mokyklos veikla: savigarba ir pagarba kitam žmogui, tolerancija, dėmesys, sąžiningumas, pareigingumas, pagarba kultūros tradicijoms ir demokratijos principams. Dauguma gimnazistų suvokia puoselėjamų vertybių svarbą bei jomis vadovaujasi. Beveik visi bendruomenės nariai yra susipažinę su mokyklos darbo tvarkos taisyklėmis, dauguma iš jų žino, koks elgesys mokykloje tinkamas, laikosi elgesio normų. Vizito metu nepastebėta konfliktinių situacijų, elgesio taisyklių pažeidimų. Dauguma mokinių buvo mandagūs, sveikinosi. Vertintojai, stebėję nuoširdžius ir pagarbius mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius, konstatuoja, kad mokyklos kultūra yra palanki ugdytis ir tobulėti kiekvienam mokiniui.

Mokykloje kuriamos ir puoselėjamos savitos tradicijos, kuriomis didžiuojasi dauguma mokinių, mokytojų ir mokinių tėvų. Pokalbiuose su mokyklos bendruomenės atstovais buvo teigiama, kad tradiciniai renginiai suartina mokyklos bendruomenę, gerina tarpusavio santykius ir yra žinomi ne tik gimnazijoje, bet ir už jos ribų. Kartu su vietos bendruomene švenčiamos

valstybinės, religinės bei tradicinės šventės. Kasmet vyksta Rugsėjo 1-osios šventė, Europos kalbų diena, Mokytojų diena, kalėdiniai vakarai, kurių metu rodomi gimnazistų sukurti spektakliai, Šimtadienis, Mokslo metų pabaigos šventė, kurios metu yra apdovanojamas „Šilo“ patriotas – sąžiningiausiai vilkintis mokyklinę uniformą mokinys ir kt. Gimnazija organizuoja itin prasmingus renginius, skirtus pilietiškumo, lietuviybės puoselėjimui – tai Vilniaus rajono lietuviškų mokyklų meno šventė „Vilniaus jovarai“, netradicinės lietuvių kalbos dienos ir kt. Mokinių ir tėvų nuomonės apie mokyklos veiklą tyrimo statistinės ataskaitos (toliau – STA) duomenimis, 73,8 proc. mokinių teigė, kad jiems patinka mokykloje organizuojami renginiai. Apie mokykloje vykstančius renginius informacija pateikiama mokyklos interneto svetainėje, gimnazijos laikraštyje „Šilo pulsas“. Gimnazija turi savo himną (žodžius sukūrė buvęs mokinys, muziką – mokytojas), vėliavą, emblemą, uniformą, kurią vertinimo savaitę dėvėjo dauguma mokinių.

Dauguma gimnazijos bendruomenės narių tapatinasi su gimnazija, kurioje stengiamasi užtikrinti lygių ugdymosi galimybių įvairių tautybių, kultūrų, įsitikinimų mokiniams užtikrinimą, teisingumą, sudaromos tinkamos sąlygos bendruomenės narių poreikiams tenkinti. Šioje mokykloje priimtina džiaugtis pasiekimais ir jais didžiuotis. STA duomenimis, 75 proc. mokinių teigia, kad didžiuojasi, jog mokosi šioje mokykloje, 91,5 proc. tėvų pritaria teiginiui „Esu patenkintas, kad vaikas mokosi būtent šioje mokykloje (gimnazijoje)“, 88,2 proc. tėvų tvirtina, kad jų vaikams patinka šioje gimnazijoje. Kalbinti mokinių savivaldos atstovai teigė, kad didžiausia mokyklos vertybė yra geri mokinių pasiekimai, dalykiški bei paslaugūs mokytojai, draugiški, veiklūs ir tolerantiški mokiniai. Dauguma gimnazijos bendruomenės didžiuojasi mokykla, prisiima atsakomybę už jos tikslų įgyvendinimą. Tai paaiškėjo iš pokalbių su Gimnazijos tarybos, Tėvų komiteto atstovais, administracija. Bendruomenės narius vienija tai, kad juos tenkina mokyklos veikla, puoselėjamos vertybės, mokytojai, sudarytos lygios galimybės įvairių tautybių, kultūrų ir tradicijų mokiniams ugdytis ir reikšti savo tapatumą, mokiniams mokykloje gera ir saugu. Išorės vertintojų komanda konstatuoja, kad visa tai patvirtina mokyklos savitumą, jos ypatingą kultūrą ir yra visiškai suprantama, kad bendruomenė pagrįstai didžiuojasi savo mokykla.

Gimnazijos veikla grindžiama daugumos bendruomenės narių bendravimu ir bendradarbiavimu, mokykloje vyrauja gera psichologinė atmosfera, bendruomenės narių pagarba vienas kitam. Išorės vertintojai pastebėjo ir užfiksavo draugiškus, tarpusavio pagarbą paremtus bendruomenės narių santykius, atvirą daugumos mokinių, mokytojų, darbuotojų bendravimą pamokų, pertraukų metu. STA duomenimis, 77,4 proc. apklaustų mokinių pritarė teiginiui, kad mokytojai juos gerbia kaip žmones, asmenybes. Pokalbiuose dauguma mokinių teigė, kad mokykloje vyrauja gera atmosfera, šilti santykiai, tolerancija paremtas bendravimas ir bendradarbiavimas, visi bendruomenės nariai geranoriški, paslaugūs, jų tarpusavio santykiai puikūs. Išorės vertintojų komanda konstatuoja, kad geri bendruomenės santykiai stiprina bendrystę, mokinių mokymosi motyvaciją ir padeda gimnazijai įgyvendinti strateginius tikslus.

Gimnazija svetinga, atvira dialogui su bendruomenės nariais. Bendruomenėje žodžiu susitarta dėl tėvų, kitų bendruomenės narių ir svečių priėmimo. Mokyklų fojė svečius pasitinka budėtojos, gebančios paaiškinti, kaip surasti pageidaujamą asmenį, reikiamą patalpą. Svarbiausia informacija skelbiama mokyklų fojė esančiuose stenduose. Mokinių tėvai kviečiami į mokykloje organizuojamus renginius. Dalis mokinių tėvų dalyvauja visuotiniuose, klasės tėvų susirinkimuose, dauguma apsilanko Atvirų durų dienose. Kai kurių klasių mokinių tėvai įsitraukia ir padeda organizuoti renginius savo klasės vaikams. Iš pokalbio su Gimnazijos tarybos, Tėvų komiteto atstovais paaiškėjo, kad teikiamos informacijos apie mokyklos veiklą jiems pakanka, tenkina bendravimo kultūra, reagavimas į pasiūlymus. STA duomenimis, 84,3 proc. tėvų pritaria teiginiui, kad „mokykloje gerbia tėvus ir vertina jų nuomonę“.

Klasių mikroklimatas palankus mokymuisi (žr. 1 lentelę).

Santykių, tvarkos, klasės valdymo stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas

1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
22 pamokos	52 pamokos	8 pamokos	0 pamokų
26,8 proc.	63,4 proc.	9,8 proc.	0 proc.

Remiantis 1 lentelės duomenimis, galima teigti, kad beveik visose stebėtose pamokose vyravo tik labai geri ir geri mokinių ir mokytojų tarpusavio santykiai, aiškūs tvarką ir drausmę palaikantys reikalavimai, pagarba, darbingas mikroklimatas. Nors, STA duomenimis, 34,3 proc. gimnazistų teigė, kad bendraklasiai šaiposi iš tų, kurie stengiasi gerai mokytis, o kai kurie mokiniai su mokytojais elgiasi nepagarbiai ir įžūliai, vertinimo savaitę tokių faktų nepastebėta – 90,4 proc. stebėtų pamokų užfiksuota labai gera ir gera tvarka, tinkami, pagarbūs tarpusavio santykiai, vyravo nusiteikimas dirbti kartu. Tai pirmiausia pasakytina apie lietuvių k. 4b, 6 (1 gr.), 8, 11B, 12 kl., matematikos 3a, 3b, 5a, 6, 9a, kl., rusų k. 8a ir 12a kl., anglų k. 5a kl., vokiečių k. 6 kl., fizikos 9b kl., muzikos 5a, 12 kl., etikos 7kl., aerobikos 12 kl., technologijų 5a kl., gamtos ir žmogaus 5a kl. pamokas. Išorės vertintojai konstatuoja, kad pagarbūs, šilti mokinių ir mokytojų bei mokinių tarpusavio santykiai turi įtakos mokinių išmokimui ir jų pasiekimų kokybei.

Gimnazijos pažangos siekiai tinkami. Vertintojams pasikalbėjus su mokinių, mokytojų atstovais, administracija, paaiškėjo, kad gimnazijoje pakankamai dėmesio skiriama mokinių tautiniam ir pilietiniam, socialiniam ir doriniam ugdymui. Daugumai mokinių sudarytos galimybės augti kaip asmenybėms – jie skatinami dalyvauti įvairiose olimpiadose, konkursuose, parodose, koncertuose, lanko neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimus. Visa bendruomenė didžiuojasi mokinių pasiekimais. Sėkminga asmenybės raida vyksta ir mokinių savivaldos veikloje. Vertybinės nuostatos ugdomos įtraukiant mokinius į akcijas: „Savaitę be patyčių“, „Tolerancijos dieną“, „Darom 2013“, „Nerūkymo dieną“, gerumo akcija „Tūkstantis gervelių“, organizuojant integruotas pamokas, kuriant patrauklią mokymosi aplinką mokykloje. Dalyvaujant projektuose, akcijose, parodose, konkursuose, tinkamai stiprinama gimnazistų socializacija, visuomeniškumas, asmeninės, kultūrinės, iniciatyvumo ir kūrybingumo kompetencijos.

Mokinių mokymosi pasiekimų lūkesčiai paveikūs. Daugumos mokinių mokymosi pasiekimai atitinka pagrindinį pasiekimų lygį, aprašytą Bendrosiose programose. STA duomenimis, 83,7 proc. tėvų teigia, kad mokytojai vertina vaiko pastangas ir tiki jo sėkme, 87,3 proc. mokinių pritaria teiginiui „mokytojai tiki, kad kiekvienas iš mūsų gali padaryti pažangą, mokantis jo dalyko“. Dažniausiai apie mokinių lūkesčius kalbama klasės valandėlių metu. Mokytojai mokinių ugdymosi pasiekimus aptaria Mokytojų tarybos posėdžiuose, rezultatus pristato per tėvų susirinkimus. Daugumai mokinių sekasi tolimesnis mokymasis, jie gerai išlaiko egzaminus.

Gimnazijos bendruomenė kuria organizacijos pažangos strategiją, numato laukiamus rezultatus. Administracija, dauguma (85 proc.) mokytojų, tėvų teigiamai vertina mokyklos veiklą. Vyrauja pasitikėjimas ir bendrų tikslų suvokimas, dirbama komandomis, veikla įsivertinama. Išorės vertintojai pažymi, kad tinkama mokyklos pažanga ugdymo inovacijų srityje – per pastaruosius 2 metus mokyklos bendruomenė dalyvavo įgyvendinant šiuos projektus: „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“, „Drąsinkime ateitį“, „Mokyklos struktūros tobulinimo programa“, „Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas“, „Technologijų, menų ir gamtos mokslų infrastruktūra“ ir kt., įdiegė elektroninį dienyną.

Gimnazijos tvarka vertinama gerai. Taisyklės ir reikalavimai veiksmingi, suprantami ir priimtini mokyklos bendruomenei. Administracijos, darbuotojų ir mokinių teisės ir pareigos yra tiksliai apibrėžtos Vidaus darbo tvarko taisyklėse, Mokinių elgesio taisyklėse, kurios skelbiamos mokyklos interneto puslapyje. Mokinių elgesio taisyklės siejamos su gimnazijoje vykdoma tarptautine „Olweus“ prevencine programa, jos skelbiamos ir daugumoje klasių. Tvarkos ir reikalavimų laikymasis gimnazijoje užtikrina veiklos sklandumą, ritmingumą. Mokinių saugumą per pertraukas garantuoja mokytojų budėjimas ir priežiūra.

Iš pokalbių su mokyklos bendruomenės nariais, stebėtų pamokų, mokinių elgesio pertraukų metu paaiškėjo, jog palankų mikroklimatą kuria dauguma bendruomenės narių. Mokykloje vyruoja teigiamas požiūris į darbuotojus ir jų veiklas, geras emocinis mikroklimatas skatina mokytis ir dirbti. Mokiniai už padarytą pažangą moksle, gerą mokinio taisyklių laikymąsi, aktyvią veiklą, pasiekimus mokslo, meno, sporto srityse, pagalbą gimnazijos bendruomenei, dalyvavimą socialinėse, prevencinėse akcijose skatinami viešu pagyrimu, padėkomis, diplomais, patiems

geriausiems suteikiama galimybė apsilankyti Nacionaliniame dramos, Vilniaus mažajame ir Jaunimo teatruose. Individualūs mokinių pasiekimai garsinami mokyklos tinklalapyje. Iš pokalbių su mokiniais, klasių vadovais ir dalykų mokytojais sužinota, kad mokykloje didesnis dėmesys skiriamas mokinių skatinimui nei nuobaudoms. STA duomenimis, 66,1 proc. apklaustų mokinių ir 73,4 proc. tėvų teigia, kad su prasižengusiais vaikais mokykloje elgiamasi sąžiningai ir teisingai. Gimnazijos mokytojai ir aptarnaujantis personalas už gerą darbą, idėjas, jų įgyvendinimą skatinami žodžiu, padėkos raštais, kviečiami dalyvauti šventėse.

Gimnazijos aplinka tinkama mokytis, bendrauti ir ilsėtis. Dauguma bendruomenės narių palaiko aplinkos jaukumą. Rekonstruotos, estetiškos edukacinės erdvės dažniausiai sudaro palankias sąlygas siekti gerų mokymosi rezultatų. Sutelktomis mokyklos administracijos ir aptarnaujančio personalo pastangomis bendro naudojimosi patalpose ir kitose erdvėse palaikoma švara ir tvarka. Mokyklos erdvės pakankamai gerai išnaudojamos bendruomenės nariams informuoti. Gimnazijos koridorius puošia mokyklos laimėjimai ir padėkos, mokinių darbai. STA duomenis, teiginiui, kad mokykla yra jauki ir tvarkinga, pritaria 84,3 proc. mokinių. Aplinkos jaukumas kaip stiprybė vertintojų fiksuotas ir stebėtose pamokose – teigiamai aprašytas 54 (65,9 proc.) protokoluose (dažniausiai akcentuota švari ir estetiška bei jauki ugdymo (-si) aplinka). Išorės vertintojai konstatuoja, kad kuriama estetiška mokymosi aplinka sudaro tinkamas prielaidas mokinių saviraiškai, ugdo socialinius gebėjimus, estetinį skonį, atitinka mokyklos puoselėjamas vertybes ir yra priimtina visai mokyklos bendruomenei.

Mokyklos ryšiai vertinami gerai. Mokyklos atvirumas ir svetingumas, glaudus bendravimas ir bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis, įstaigomis, padeda formuoti gerą mokyklos įvaizdį vietos daugiakultūrinės bendruomenės terpėje. Kartu su Juodšilių seniūnija, girininkija, Vaidotų parapijos klebonija mokykla inicijuoja ir organizuoja įvairias gerumo akcijas, projektus, renginius, padedančius telkti bendruomenę. Bendruomenės nariai dalyvauja kasmetinėje rudens gėrybių „Derliaus šventėje“, „Mylios maratone“, kalėdiniuose vakaruose, organizuoja pagalbą globos namų vaikams, Prūdiškių pensionato gyventojams, žvėreliams ir paukšteliams, telkia mokyklos ir seniūnijos bendruomenę vienam tikslui – kad visiems būtų gera kartu. Gimnazijos biblioteka taip pat įtraukta į bendradarbiavimo skatinimo procesą. Siekiant visapusiškai tenkinti mokyklos bendruomenės narių poreikius, bibliotekoje rengiami susitikimai, parodos valstybinių švenčių bei rašytojų sukakčių paminėjimo progomis. Tai padeda formuoti gerą mokyklos įvaizdį vietos bendruomenėje. Išorės vertintojai konstatuoja, kad įvairiapusis bendradarbiavimas su vietos bendruomene padeda puoselėti tautinės kultūros tradicijas, ugdyti (-is) demokratinio gyvenimo įgūdžius, skatina vertybinių nuostatų formavimąsi.

Mokyklos ryšiai su švietimo įstaigomis, kitais socialiniais partneriais paveikūs, nuolat plėtojami, bendradarbiavimas įvairus. Palaikomi glaudūs ryšiai ir bendradarbiaujama su Pelesos (Baltarusijos Respublika) vidurine mokykla lietuvių mokomąja kalba, Airijos lietuvių bendruomene, Riešės gimnazija, Elektrėnų sanatorine pagrindine mokykla, Vilniaus Gedimino technikos universitetu, Vilniaus miesto lopšeliu-darželiu „Želmenėliai“, Vilniaus rajono Valčiūnų vaikų darželiu, Vilniaus miesto Motinos ir Vaiko pensionu, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centru, VŠĮ Neformaliojo švietimo debatų centru, Vilniaus darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnyba, Vilniaus technologijų, verslo ir žemės ūkio mokykla, Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centru, Vilniaus paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centru, Vilniaus darbo birža, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Ugniagesių gelbėtojų mokykla, BĮ UAB TEV (leidykla). Partnerystė su kitomis institucijomis suteikia gimnazijai nemažą pridedamąją vertę, bendradarbiavimo ryšiai, kaip teigė pokalbyje direktorė, aktyvina ir plečia mokinių formalųjį ir neformalųjį ugdymą, garsina gimnazijos vardą. Tai padeda formuoti ir teigiamą visuomenės nuomonę apie mokyklą. Informacija apie mokyklą pateikiama įvairiomis formomis – apie savo veiklą, šventes, vertybes ir pasiekimus, susitarimus informuojama mokyklos tinklalapyje www.silas.juodsiliai.lm.lt, publikuojami straipsniai laikraščiuose „Valstietis“, „Lietuvių godos“, „Bernardinai“, „Voruta“. Vertintojai pastebi, kad viešoji informacija apie gimnazijos veiklą yra tikslinga ir didinanti gimnazijos patrauklumą.

2. MOKYMASIS IR UGDYMAS

Juodšilių „Šilo“ gimnazijos ugdymas ir mokymasis vertinami patenkinamai.

Bendrasis ugdymo organizavimas tinkamas, tik dalykų ryšiai ir integracija vertinama patenkinamai.

Gimnazijoje susitarta dėl esminių planavimo principų. Ugdymo turinys planuojamas vieneriems mokslo metams. Mokytojai rengia ilgalaikius mokomųjų dalykų planus, individualizuotas, pritaikytas dalykų programas, neformaliojo švietimo planus. Ugdymo procesas planuojamas ne tik mokykloje, bet ir kitose aplinkose: parkuose, muziejuose. Gamtos mokslų ilgalaikiuose planuose apie 30 proc. pamokų numatoma skirti eksperimentiniams ir praktiniams įgūdžiams formuoti. Tenka pastebėti, kad planuojant vertinimą, dažniausiai nurodomos tik bendrosios nuostatos, o daugelyje pateiktų ilgalaikių planų nenumatytas vertinimo dažnumas.

Gimnazija parengusi du atskirus ugdymo planus: pradinio ugdymo ir pagrindinio bei vidurinio ugdymo programų. Dokumentų analizė rodo, kad planai iš esmės atitinka 2013–2014 ir 2014–2015 mokslo metų Bendrųjų ugdymo planų nuostatas ir reikalavimus, tačiau kai kurie planų aspektai nepakankamai tikslūs. Gimnazijos pagrindinio ir vidurinio ugdymo plane nurodoma, kad iš mokinio poreikiams tenkinti pamokų skirta valandų ilgalaikėms ir trumpalaikėms konsultacijoms, nors praktiškai taip nėra. Pamokų tvarkaraščiai tenkina daugumos mokinių ir mokytojų poreikius. 11–12 klasių mokiniai neturi daugiau trijų „langų“ per savaitę ir daugiau septynių pamokų per dieną. Pastebėta, kad pradinių 4a, 4b klasių mokiniai vieną savaitės dieną turi po šešias pamokas. 2 klasės mokiniams anglų kalbos pamokos visada būna paskutinės, be to, antradienį daliai mokinių būna šešios pamokos. Taip pažeidžiamas Pradinio ugdymo programos bendrojo ugdymo plano 30.1 punktas (per dieną turėtų būti ne daugiau kaip 5 pamokos). Vadinasi, pasitaiko atveju, kai tenkinami ne mokinių, o mokytojų poreikiai.

Dalykų ryšiai ir integracija patenkinami. Pradinių klasių mokytojai, formuodami klasės mokinių ugdymo turinį, numato dalykus, į kuriuos integruojamos Sveikatos ugdymo, Žmogaus saugos, „Olweus“ patyčių prevencinė programos. Į pagrindinio ir vidurinio ugdymo dalykų programas, klasės vadovų veiklą, neformalųjį švietimą integruojamos Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo, Sveikatos ugdymo, Etninės kultūros ugdymo programos. Neišnaudojamos Bendrųjų ugdymo planų integravimo galimybės – 7-oje ir 8-oje klasėse informacinėms technologijoms skiriama po 1 savaitinę pamoką, nevykdomas informacinių technologijų integruotas mokymas. Dalykų integracija vykdoma nesistemiškai, mokomųjų dalykų programos laiko, turinio ir apimties atžvilgiu derinamos retai. Išorinio vertinimo metu nestebėta integruotų pamokų. Tik per pavienes pamokas (1a, 6, 11A klasių matematikos, 12 klasės aerobikos, informacinių technologijų, muzikos, 7 klasės etikos, 5a klasės anglų kalbos, istorijos, 9a klasės lietuvių kalbos, 10–12 klasių žurnalistų būrelio veikloje) užfiksuotas mokymo turinio išplėtimas kito dalyko žiniomis. Jei įvairių mokomųjų dalykų mokytojai dažniau derintų temas laiko ir turinio atžvilgiu, mokiniai geriau supratus dalykų paskirtį, jų ryšius, sustiprintų mokymosi motyvus, mažėtų mokymosi krūvis.

Pokalbiuose su mokiniais, mokytojais, mokyklos vadovais teigta, kad mokiniams sudarytos pakankamos galimybės rinktis mokymosi programas pagal individualius poreikius bei gebėjimus. 10 klasės mokiniai turi galimybę rinktis lietuvių kalbos arba matematikos modulį. 11–12 klasių mokiniai renkasi anglų kalbos, matematikos, istorijos, lietuvių kalbos modulius. Iš menų ir technologijų mokiniai gali rinktis dailę, muziką, taikomąjį meną, amatus ir dizainą arba tekstilę ir aprangą. Šie faktai leidžia teigti, kad mokymo programų pasiūla atitinka dabartines gimnazijos galimybes.

Neformalusis švietimas vertinamas gerai ir yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas. Apibendrinę pokalbius su mokiniais ir jų tėvais, aplankę 8 neformaliojo švietimo užsiėmimus, vertintojai konstatuoja, kad būrelių pasiūla pakankama. Stebėtose neformaliojo švietimo veiklose dauguma mokinių buvo ypač aktyvūs ir motyvuoti (1–4 klasių sporto, šokio, futbolo būrelių), kūrybiški (žurnalistikos, dramos būrelių), mokėsi bendrauti ir bendradarbiauti (Lėlės teatriuko,

populiariosios muzikos, etninės kultūros būrelių). Neformaliojo švietimo veikla gimnazijoje vykdoma pasirenkant optimalią darbo aplinką (sporto, mankštos, aktų sales, skaityklą, informacinių technologijų, muzikos, lietuvių kalbos kabinetų, sporto aikštynus), kuri padeda įgyvendinti numatytus tikslus. Dauguma būrelių organizuoja renginius gimnazijoje, reprezentuoja mokyklą. Išorinio vertinimo savaitės metu žurnalistikos būrelio nariai vykdė akciją „Dėmesio į žurnalistą“. Jaunųjų šaulių būrelis bendrauja su Gedimino štabu, vyksta į stovyklas, per valstybines šventes dalyvauja garbės rikiuotėse Vilniuje. Neformalusis švietimas teikia ugdymosi galimybių, padedančias formuoti bendrąsias kompetencijas, tenkina mokinių saviraiškos poreikius.

Pamokos organizavimas vertinamas vidutiniškai, išskyrus klasės valdymą, kuris vertinamas gerai. Tokia išvada grindžiama apibendrinus 82 pamokų vertinimo rezultatus, kurie pateikti 2 lentelėje.

Pamokos organizavimo stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
9 pamokos	33 pamokos	38 pamokos	2 pamokos
11,0 proc.	40,0 proc.	46,5 proc.	2,5 proc.

Mokytojai, planuodami pamokas, numato mokymo (-si) uždavinius, skelbia juos mokiniams, dažniausiai pasakydami žodžiu, rečiau – užrašydami lentoje ar naudodami informacines technologijas. Dalyje (33 proc.) stebėtų pamokų formuluotas aiškus, mokiniams suprantamas, į pamatuojamą veiklos rezultatą nukreiptas mokymosi uždavinys. Keliose stebėtose pamokose (5a, 12 kl. muzikos, 7 kl. (2 gr.) anglų kalbos, 5a klasės etikos) mokiniai aktyviai dalyvavo formuluojant mokymosi uždavinį. Pastebėta, kad tose pamokose, kuriose iškeltas pamatuojamas uždavinys, mokytojai tikslingiau parinko užduotis, mokymo metodus, priemones, mokiniai pasiekė to, kas buvo numatyta.

Dalyje (51 proc.) stebėtų pamokų fiksuotas tiesioginio mokymo pamokos struktūros modelis, prasidedantis namų darbų tikrinimu ir praeitos pamokos kartojimu, naujos medžiagos perteikimu, supratimo tikrinimu ir pasibaigiantis trumpu apibendrinimu ir namų darbų skyrimu. Tokiose pamokose mokytojas atliko pagrindinio informacijos teikėjo vaidmenį, jose beveik nefiksuota natūralaus mokymosi – mokymosi tyrinėjant, diskutuojant, argumentuojant, bendradarbiaujant. Atsižvelgiant į tai, kad pamokos struktūra – tai nuoseklių veiklų sistema, skatinanti mokymąsi, galima teigti, kad dalyje stebėtų pamokų aktyvų mokinių įsitraukimą į mokymąsi lėmė ši mokytojų veikla:

- mokinių sutelkimas ir motyvavimas, pateikiant atvirų klausimų, informuojant apie pamokos naudą, remiantis smagiomis patirtimis (1b, 6 (1 gr.), 9a kl. lietuvių kalbos, 5a kl. matematikos, muzikos, 3a kl. pasaulio pažinimo, 7 kl. vokiečių kalbos, 12 kl. muzikos pamokose);
- mokinių gyvenimiškos patirties įprasminimas, aptariant, kuo ji svarbi, naudinga (8, 9a kl. lietuvių kalbos, 12 kl. aerobikos pamokose);
- plėtotas suvokimas, sietas su kitais kontekstais (4b, 11A kl. matematikos, 6 kl. istorijos, 7 kl. etikos, 8 kl. lietuvių kalbos, 9a kl. biologijos, 9b kl. fizikos pamokose).

Klasės valdymas vertinamas gerai. Stebėtose pamokose dauguma mokytojų rūpinosi, kad mokiniai būtų susikaupę, atsakingai susipažintų su ugdymo turiniu. Sėkmingam mokinių darbo organizavimui įtakos darė šios nuostatos:

- dažniausiai laikytasi taisyklių, susitarimų dėl elgesio ir tvarkos (3b, 6 kl. matematikos, 7 (2 gr.), 8 kl. lietuvių kalbos, 5a kl. technologijų, 6 kl. vokiečių kalbos, 7 kl. etikos, 10a kl. technologijų, 12 kl. muzikos pamokose);
- mokiniai veiksmingai skatinti (1a kl. matematikos, lietuvių kalbos, 4b kl. lietuvių kalbos, 6 kl. istorijos, 6 (1 gr.) kl. lietuvių kalbos pamokose);
- neleista mokiniams elgtis netinkamai, primintos taisyklės, dėl kurių susitarta (3b (1 gr.) kl. lietuvių kalbos, 5a kl. muzikos, 5b kl. anglų kalbos pamokose);

- kurti pozityvaus bendravimo ir bendradarbiavimo santykiai (1b, 5a, 5b kl. matematikos, 5a kl. anglų kalbos, gamtos ir žmogaus, 8a kl. rusų kalbos, 9b kl. fizikos, 12 kl. vokiečių kalbos pamokose).

Šių principų laikymasis skatino mokinių savikontrolės formavimąsi, užtikrino palankią mokymosi atmosferą, stiprino mokymosi motyvaciją ir saugumo jausmą.

Mokymo kokybė vidutiniška, išskyrus mokytojo ir mokinio dialogą, kuris vertinamas gerai. Ši išvada grindžiama apibendrintais pamokų vertinimais, kurie pateikti 3 lentelėje.

Mokymo kokybės stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
12 pamokų	38 pamokos	31 pamoka	1 pamoka
14,6 proc.	46,4 proc.	37,8 proc.	1,2 proc.

Pamokų vertinimo protokoluose užfiksuota informacija rodo, kad daugumoje (70 proc.) stebėtų pamokų vyravo klasikiniai mokymo metodai: pasakojimas, aiškinimas, tikrinamasis pokalbis, mokymasis iš vadovėlio, uždavinių sprendimas. Pripažįstant tai, kad taikomų metodų paskirtis – padėti mokiniui aktyviai mokytis, struktūruoti, plėtoti, gilinti informacijos ir idėjų supratimą, pavienėse stebėtose pamokose taikyti mokiniams tinkami klasikiniai metodai (7 (2 gr.), 8 (2 gr.), 11 kl. lietuvių kalbos, 5a, 9a kl. matematikos, 5a kl. gamtos ir žmogaus, 10a kl. chemijos, technologijų, 12 kl. informacinių technologijų pamokose). Tik dalyje (30 proc.) stebėtų pamokų taikytas kryptingai į mokymąsi nukreiptas mokymas, tikslingai ugdytos bendrosios kompetencijos, mokytojas buvo patarėjas. Pamokų vertinimo protokoluose užfiksuotos informacijos analizė rodo, kad mokiniai mokėsi aktyviau, kai organizuotas jų bendradarbiavimas, sudarytos sąlygos savitarpio pagalbai, nurodyta informacijos supratimą ar idėjas pasakyti savais žodžiais, skatinta diskutuoti. Tai pasakytina apie 3a kl. pasaulio pažinimo, 5a, 7 (2 gr.) kl. anglų kalbos, 5a, 6 kl. istorijos, 6 (1 gr.), 8, 12 kl. lietuvių kalbos, 6 kl. vokiečių kalbos, 7 kl. etikos, 5b kl. matematikos, 9a kl. fizikos pamokas. Tikėtina, kad mokiniai prisiimtų didesnę atsakomybę už mokymąsi, sėkmingai ugdytūsi mokėjimo mokytis kompetenciją, jei mokytojai jiems sudarytų daugiau galimybių taikyti įvairias mokymosi strategijas ir metodus, apmąstyti ir vertinti savo ir kitų mokymosi veiklą ir rezultatus.

Mokymo ir gyvenimo ryšys pamokose vidutiniškas: dalyje (? proc.) stebėtų pamokų mokymas (-is) sietas su gyvenimiška mokinių patirtimi, aktualijomis, socialine aplinka. Šis ryšys ypač akcentuotas 1a kl. matematikos, 3a, 4a kl. pasaulio pažinimo, 5a kl. istorijos, muzikos, technologijų, 5b kl. gamtos ir žmogaus, 1b, 6 (1 gr.), 8, 12 kl. lietuvių kalbos, 7 kl. dailės, 8 kl. technologijų pamokose.

Mokytojo ir mokinių dialogas tinkamas ir vertinamas kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Daugelyje stebėtų pamokų mokytojų aiškinimo poveikį stiprino šie jų veiklos aspektai:

- pateikti tinkami pavyzdžiai (7 (2 gr.), 11 kl. lietuvių kalbos, 11 kl. chemijos, 10a kl. technologijų, 12 kl. aerobikos pamokose);
- aiškiai akcentuoti svarbiausi dalykai (9a kl. fizikos, matematikos, 3a kl. pasaulio pažinimo, 5a kl. istorijos, 7 kl. etikos, 11 kl. istorijos, 12 kl. informacinių technologijų pamokose);
- logiškai išdėstyti ir susisteminti aiškinimo teiginiai (1a kl. lietuvių kalbos, 4b, 5a kl. matematikos, 5b kl. anglų kalbos, 7 kl. vokiečių kalbos pamokose);
- vaizdus aiškinimo iliustravimas (1b kl. tikybos, 6 kl. vokiečių kalbos, 6 (1 gr.), 12 kl. lietuvių kalbos, 9a kl. biologijos, 12 kl. rusų kalbos pamokose).

Struktūruotas, aiškus ir suprantamas informacijos pateikimas stebėtose pamokose skatino mokinių mokymąsi.

Išmokymo stebėjimas nesistemiškas. Dalyje pamokų (4b, 11A kl. matematikos, 5a kl. muzikos, anglų, gamtos ir žmogaus, matematikos, 6 kl. vokiečių kalbos, 8a (2 gr.) kl. lietuvių kalbos, 12 (1 gr.) kl. anglų kalbos, 11 kl. fizikos, 12 kl. informacinių technologijų) mokytojai fiksavo, kiek ir ko mokiniai išmoko, grįžo prie nesuprastų dalykų. Vertintojai pastebi, kad siekiant

sąmoningo išmokimo, mokymosi mokytis gebėjimų plėtojimo, svarbus tinkamas mokytojo atsakas (išmokimo stebėjimas), kuris turėtų būti suprantamas ne kaip skubotas mokinio vertinimas („teisingai“, „neteisingai“), bet kaip kryptingas klausinėjimas, kviečiantis permąstyti, patikslinti, išsamiau paaiškinti nagrinėjamas sąvokas, reiškinius, priimtus sprendimus, padarytas išvadas. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus, tenka konstatuoti, kad kiekvieno mokinio išmokimui patikrinti skirta per mažai dėmesio. Siekiant efektyvesnio mokinių išmokimo stebėjimo, reikėtų daugiau dėmesio skirti vertinimo pozityvumui, tikslingumui, teisingumui, mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo dermei. Tai padėtų mokiniams patirtį sėkmę ir kryptingai tobulinti savo gebėjimus.

Namų darbų skyrimas priimtinas. STA duomenys rodo, jog 51,9 proc. apklaustųjų mokinių pritaria, kad namų darbų užduodama tiek daug, kad jie labai pavargsta ir vos spėja atlikti. Išorinio vertinimo metu namų darbai buvo skirti tik 23 proc. stebėtų pamokų. Dažniausiai namų darbų užduotys sietos su darbu klasėje, tačiau nediferencijuotos ar neindividualizuotos pagal mokinių gebėjimus, poreikius, mokymosi pasiekimus (sėkminga išimtis – 8 klasės lietuvių kalbos pamoka).

Mokymosi kokybė priimtina. Mokėjimas mokytis ir mokymasis bendradarbiaujant tinkami, mokymosi motyvacija vertinama gerai. Apibendrinus stebėtų pamokų duomenis (žr. 4 lentelę) galima matyti, kad 49 stebėtose pamokose (59,76 proc.) mokinių mokymosi kokybė vertinama labai gerai ir gerai, 33 pamokose (40,24 proc.) - patenkinamai.

Mokymosi kokybės stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas

4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
8 pamokos	41 pamoka	33 pamokos	-
9,76 proc.	50,0 proc.	40,24 proc.	-

Tinkamas mokinių įsitraukimas į pamokos veiklas, gera mokymosi motyvacija stebėti šiose pamokose:

- aerobikos 12 kl., muzikos 5a kl., 12 kl., etikos 7 kl., anglų k. 5a kl., lietuvių k. 12 kl., vokiečių k. 6 kl. (visi mokiniai buvo pasiruošę pamokai, stebėta aukšta jų mokymosi motyvacija);
- vokiečių k. 7 kl., anglų k. 6 (1 gr.) kl., kūno kultūros 5a kl., gamtos ir žmogaus 5a kl., matematikos 1a kl. (dauguma mokinių buvo aktyvūs visos pamokos metu);
- lietuvių k. 12a kl., 6 (1 gr.) kl., istorijos 5a kl., technologijų 8 kl., pasaulio pažinimo 3a kl. (dauguma mokinių atsakingai žiūrėjo į mokymąsi, aktyviai įsijungė į diskusiją, gebėjo analizuoti);
- fizikos 9b kl., rusų k. 12 kl., tikybos 6a kl., rusų k. 12a kl. (dauguma mokinių buvo aktyvūs, atsakinėjo į mokytojų pateiktus klausimus);
- matematikos 10b kl., 6 kl., technologijų 5a kl., 10a kl., geografijos 10b kl., dailės 7 kl. (dauguma mokinių buvo pasiruošę pamokai, turėjo reikiamas priemones);
- fizikos 9a kl., kūno kultūros 8 kl., chemijos 10a kl., lietuvių k. 1a, 8, 12 kl., anglų k. 12 (2 gr.) kl., informacinių technologijų 12 kl., matematikos 5a, 11a kl., istorijos 6 kl. (iškilus neaiškumams, dauguma mokinių nebijojo klausti, aiškinosi, siekė pažangos).

Mokėjimas mokytis vertinamas patenkinamai. Stebėti nedažni veiksmingi mokėjimo mokyti atvejai:

- lietuvių k. 8 kl. pamokoje dauguma mokinių gebėjo sudaryti „minčių žemėlapi“;
- anglų k. 5a kl., 12 (2 gr.) kl., technologijų 10a kl., matematikos 1a, 1b, 9a kl., chemijos 10a kl., rusų k. 12a kl., istorijos 6 kl., fizikos 9a, 9b kl. pamokose dauguma mokinių gebėjo dirbti savarankiškai;
- vokiečių k. 6 kl., anglų k. 12 (1 gr.), 7 (2 gr.) kl., lietuvių k. 12a kl., gamtos ir žmogaus 5a kl., fizikos 9a kl., biologijos 9a kl., matematikos 5b kl. pamokose mokiniai buvo dėmesingi, gebėjo dirbti poromis ir individualiai;

- muzikos 12 kl., lietuvių k. 11 (2 gr.) kl. pamokose dauguma mokinių gebėjo objektyviai įsivertinti savo pastangas, žinias, gebėjo susirasti reikiamą informaciją, ją tinkamai panaudojo;

- lietuvių k. 6 (1 gr.), 8, 12 kl., rusų k. 12 kl., informacinių technologijų pamokoje 12 kl. pamokose mokiniai gebėjo analizuoti, reikšti savo nuomonę;

- lietuvių k. 6 (1 gr.) kl. dauguma mokinių buvo dėmesingi, gebėjo įsijungti į diskusiją, analizavo, lygino informaciją;

- rusų k. 8 kl., matematikos 1a, 9a kl., istorijos 6 kl. pamokose dauguma gebėjo objektyviai patys įsivertinti ir vertinti kitų žinias bei pastangas;

- lietuvių k. pamokoje 12 kl. mokiniai gebėjo susirasti reikiamą ir tinkamą informaciją.

STA duomenimis, 75,2 proc. mokinių pritarė teiginiui „Pamokose suprantu ir spėju padaryti tai, ką liepia mokytojai“. Tačiau tik nedaugelyje vertintojų stebėtų pamokų sudarytos sąlygos veiksmingam ir konstruktyviam bendradarbiavimui ir savarankiškam mokymuisi.

Mokymasis bendradarbiaujant priimtinas. 13,41 proc. vertintojų stebėtų pamokų mokiniai noriai bendradarbiavo tarpusavyje, jei reikėjo, padėjo vieni kitiems. Tai pasakytina apie šias pamokas:

- 9a kl. biologijos pamokoje dauguma mokinių gebėjo dirbti grupėje;

- 8 kl. lietuvių k. pamokoje skatintas mokinių bendradarbiavimas, padedantis daugumai ugdytis socialinius įgūdžius;

- 5a kl. kūno kultūros, lietuvių k., 8 kl. lietuvių k., 6 (1 gr.) kl. anglų k., 7 kl. vokiečių k. pamokose mokiniai buvo aktyvūs, gebantys tarpusavyje bendradarbiauti, siekti aukštesnių rezultatų;

- 3b, 5b kl. matematikos, 9a kl. fizikos, 5a, 12a kl. lietuvių k. pamokose dauguma mokinių gebėjo pasitarti porose ir grupelėse;

- 8 (2 gr.) kl. lietuvių k., 8 kl. technologijų, 9a kl. biologijos, 7 kl. etikos, 5a kl. gamtos ir žmogaus, 12a kl. kūno kultūros pamokose skatintas bendradarbiavimas, organizuotas veiksmingas grupių darbas;

- 9a kl. fizikos, 6 kl. geografijos, 5a kl. anglų k. pamokose dauguma mokinių gebėjo bendradarbiauti mokydami.

STA duomenimis, 63,2 proc. mokinių teigė, kad dažnai atlieka užduotis grupėse ir padeda vieni kitiems, tačiau didesnėje vertintojų stebėtų pamokų dalyje (65,59 proc.) pasigesta veiksmingo bendradarbiavimo, kurio metu mokiniai būtų galėję pasitarti su draugais, gabetesnieji teiktų pagalbą mokymosi sunkumų turintiems bendraklasiams.

Mokymo ir mokymosi diferencijavimas neišskirtinis. Mokymosi poreikių nustatymas priimtinas. Gimnazijoje dirba specialusis pedagogas, socialinis pedagogas, logopedas, psichologas. 5–8 klasių mokiniams, suderinus su tėvais, skiriama 1 papildoma savaitinė matematikos pamoka mokinių ugdymo poreikiams tenkinti. 8 klasės mokiniams, suderinus su tėvais, skiriama 1 savaitinė informacinių technologijų pamoka. Parengtas mokinių saviraiškos poreikių tenkinimo planas 2013 metams, kurio tikslas – skatinti kokybišką užimtumą ne pamokų metu, ugdant mokinių fizinius, meninius, estetinius gebėjimus. Mokymosi poreikius mokytojai nustato analizuodami mokinių pažangą ir rezultatus pristato Metodinėje taryboje, Mokytojų taryboje, VGK, metodinių grupių susirinkimuose. Metodinės tarybos nariai teigė, kad mokytojai stebi mokinius, jei reikia pagalbos, kreipiasi į VGK, kuri atlieka pirminį įvertinimą. Mokymosi rezultatai aptariami ir su mokinių tėvais. Tėvų teigimu, per mokslo metus organizuojami mokytojų, klasės vadovų ir tėvų susitikimai, kuriuose aptariami mokinių mokymosi rezultatai. Tačiau gimnazijoje nėra aiškios mokinių poreikių nustatymo sistemos, ne visada kartu su mokiniais numatomi sėkmingo mokymosi kliūčių išsiaiškinimo ir šalinimo žingsniai.

Ugdymo turinio diferencijavimas pamokose skirtingų gebėjimų mokiniams yra vidutiniškas ir vertinamas kaip tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Išorės vertintojai stebėjo klasėse skirtingų poreikių, mokymosi stilių ir veiklos tempo mokinių, todėl daugelyje pamokų pasigesta veiklos ir užduočių individualizavimo bei diferencijavimo. Veiksminga pagalba mokiniams individualizuojant ir diferencijuojant veiklas stebėta tik pavienėse pamokose, pavyzdžiui, muzikos 12 kl., kūno kultūros 5a kl., lietuvių k. 8 (2 gr.) kl. matematikos 10b, 5a kl., 7 (2 gr.) kl.

VGK nariai pokalbio su išorės vertintojais metu teigė, kad susitarimai dėl ugdymo turinio diferencijavimo yra žodiniai. Po pusmečių rezultatų aptarimo VGK komisija sprendžia, ar mokytojui reikia pagalbos diferencijuojant ir individualizuojant užduotis. STA duomenimis, tik 44,4 proc. mokinių pritarė teiginiui „Mokytojai daugiau dėmesio skiria gerai besimojantiems mokiniams ir mažiau dirba su silpniau besimokančiais“, 51,9 proc. – teiginiui „Pamokose mokytojai dažnai duoda skirtingas užduotis gerai ir silpnai besimokantiems mokiniams“. Jei mokytojai diferencijuotų ugdymo turinį, organizuotų mokymą (-si) atsižvelgdami į individualius mokinių mokymosi skirtumus, teiktų konstruktyvią ir veiksmingą pagalbą, dauguma mokinių įgyvendintų pamokos uždavinį pagal savo galimybes ir patirtų didesnę mokymosi sėkmę.

Vertinimas ugdant yra priimtinas (žr. 5 lentelę).

Vertinimo ugdant stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
9 pamokos	25 pamokos	44 pamokos	4 pamokos
10,98 proc.	30,49 proc.	53,66 proc.	4,87 proc.

Gimnazija yra parengusi Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo ir Tėvų informavimo apie mokinių mokymosi pasiekimus tvarkas. Vertinimo tvarkoje teigiama, kad vertinimas planuojamas kartu su ugdymo procesu, atsižvelgiama į mokinių mokymosi patirtį ir gebėjimus. Mokytojų ilgalaikiuose planuose aprašyti bendrieji vertinimo principai, tačiau atskirų temų mokinių pasiekimų vertinimas nesuplanuotas. Metodinės tarybos nariai teigė, kad dėl vertinimo būdų kiekviena metodinė grupė apsisprendžia atskirai, o bendrai susitaria dėl pažymių skaičiaus per pusmetį, per kiek laiko mokytojas privalo patikrinti darbus, kada supažindinti mokinius su vertinimo tvarka. Pokalbyje su mokytojais paaiškėjo, kad ugdymo procese vyrauja mokyti padedantis formuojamasis vertinimas, kuris rodo, ką konkrečiai mokiniai geba, yra pasiekę ir ko dar turi pasiekti ar tobulinti, mokiniai mokomi vertinti ir įsivertinti. Dalyje pamokų išorės vertintojai stebėjo veiksmingo vertinimo pavyzdžių:

- matematikos 1a, 11a kl., informacinių technologijų 12 kl., vokiečių k. 6 kl., fizikos 11 kl., istorijos 6 kl., lietuvių k. 8, 12a kl., muzikos 5a kl. pamokose stebėta ir akcentuota mokinių pažanga;
- istorijos 6 kl., lietuvių k. 7 (2 gr.), 12 kl., rusų k. 8a kl., anglų k. 5a kl., matematikos 3a, 5a kl., vokiečių k. 7 kl. pamokose skatintas mokinių įsivertinimas;
- lietuvių k. 3b (2 gr.), 6 (1 gr.) kl., rusų k. 12a kl., matematikos 1a kl. pamokose mokytoja dažnai skatino mokinius, kas didino jų pasitikėjimą;
- matematikos 9a kl. pamokoje taikyta įdomi, tikslinga kaupiamojo vertinimo konvertavimo sistema;
- rusų k. 8a kl. pamokoje taikyti aiškūs namų darbų ir veiklos pamokoje vertinimo kriterijai;
- anglų k. 12 (2gr.) kl. skelbti aiškūs rašinio vertinimo kriterijai;
- matematikos 5b kl., kūno kultūros 12a kl., fizikos 9b kl., lietuvių k. 12a kl., technologijų 5a kl. pamokose taikytas formalus ir neformalus vertinimas pamokoje stiprino mokinių motyvaciją, pasitikėjimą savo jėgomis;
- lietuvių k. 11 (2 gr.) kl. pamokoje skirta pasitikrinimo užduotis, aiškiai nurodyti vertinimo būdai ir kriterijai;
- anglų k. 12 (1gr.) kl. pamokoje vertinimo metu gauta informacija tinkamai panaudota ugdymo procesui koreguoti;
- muzikos 12 kl. pamokoje vertinimas padėjo realiai ir įvairiapusiškai įvertinti mokinių akademinę ir asmenybės raidos pažangą.

Tačiau apie 60 proc. stebėtų pamokų pasigesta veiksmingo vertinimo metu gautos informacijos panaudojimo pamokoje, mokinių pažangos stebėjimo ir apibendrinimo, neskatintas

mokinių įsivertinimas, neretai stigo aiškių vertinimo kriterijų, kurie padėtų susidaryti adekvatų vaizdą apie mokymąsi ir daromą pažangą pamokoje, trūko išsamaus, tam tikrą užbaigtą pamokos etapą, atliktas užduotis, pasiektus rezultatus apibendrinančio vertinimo, kuris sudarytų sąlygas išsiaiškinti, koks mokymo (-si) poveikis ir kokie išmokimo rezultatai.

Vertinimas kaip informavimas pakankamai kryptingas. Mokinių tėvai visuotinių ir klasių tėvų susirinkimų metu informuojami apie gimnazijoje organizuojamą ugdymo procesą, mokymosi pasiekimus, mokymo (-si) pagalbą teikimą. STA rezultatai rodo, kad 92,0 proc. apklausoje dalyvavusių tėvų pakanka informacijos apie vaiko mokymąsi ir elgesį mokykloje. 85,3 proc. teigė, kad jiems įdomūs ir naudingi tėvų susirinkimai. Mokytojai yra sutarę, kad elektroniniame TAMO dienyne visada turėtų būti skelbiami namų darbai, pagyrimai, pastabos, pažymiai (5–12 kl.), žymimas lankomumas ir kt. Dauguma mokinių tėvų naudojami gimnazijoje sukurta ir įdiegta elektroninio dienyno sistema, kuri užtikrina galimybių laiku gauti informacijos apie vaiko pasiekimus, pažangą, lankomumą, elgesį. Informacija apie vertinimą tėvams pateikiama organizuojant bendrus tėvų susirinkimus bei dalykų mokytojų, klasės vadovų individualius pokalbius. Pokalbyje su Gimnazijos taryba ir Tėvų komiteto atstovais paaiškėjo, kad dauguma tėvų labai džiaugiasi mokytojų ir mokinių, tėvų ir mokytojų, klasių vadovų dalykišku ir draugišku bendravimu.

3. PASIEKIMAI

Juodšilių „Šilo“ gimnazijos pasiekimai vertinami gerai.

Atskirų mokinių pažanga yra patenkinama, o gimnazijos pažanga – gera. Stebėtose pamokose mokiniai darė, tačiau dalies mokinių pasiekimai ir mokymosi pažanga pamokoje nepamatuoti, nes mokytojai, skelbdami pamokos uždavinius, nenurodė laukiamo rezultato kriterijų. Apibendrintas pasiekimų vertinimas 82 stebėtose pamokose pateiktas 6 lentelėje.

Pasiekimų stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas

6 lentelė

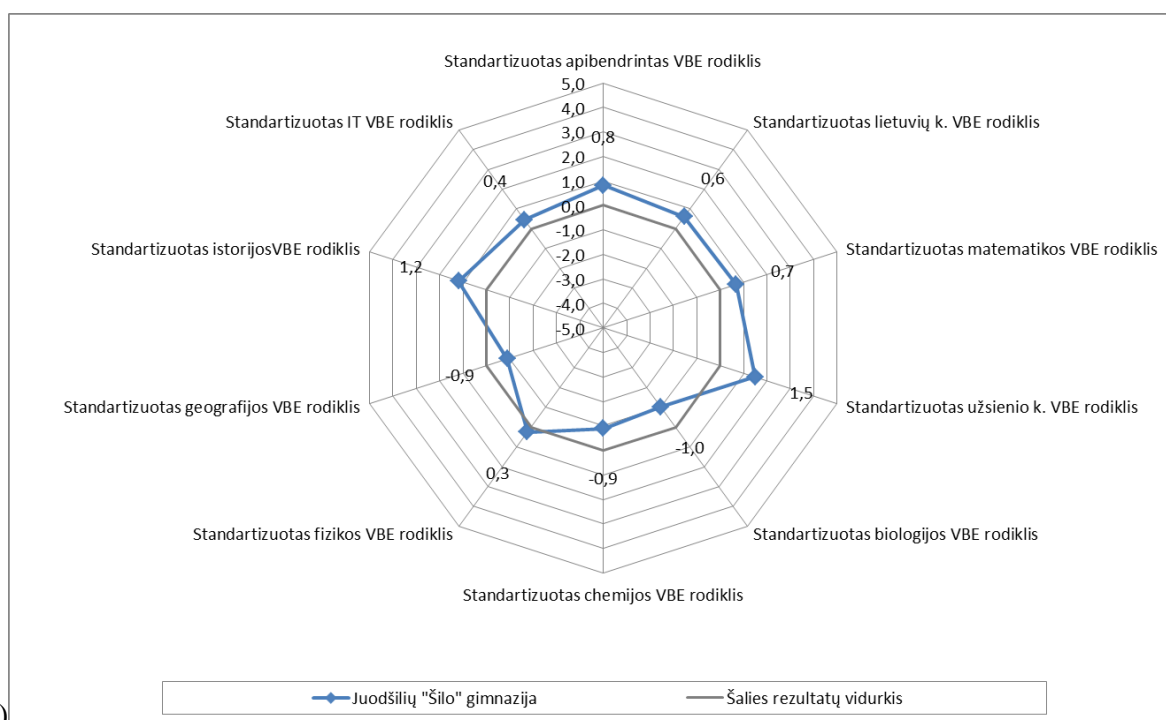
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
4 pamokos	22 pamokos	52 pamokos	4 pamokos
4,9 proc.	26,8 proc.	63,4 proc.	4,9 proc.

Vertinimo kriterijai nurodo, kokio lygmens yra mokinio pasiekimai. Dalyje (63 proc.) stebėtų pamokų mokiniai pasiekė patenkinamą lygį, nes gebėjo sėkmingai atlikti žinojimo ir supratimo užduotis. Tokiose pamokose mokytojai teikė klausimus, užduotis, kurių metu mokiniai tiesiogiai perteikė savo žinias, jų beveik nepanaudojo naujomis sąlygomis. Pavienėse pamokose mokytojai nuolat stebėjo mokinių išmokimą, pamokos pabaigoje pakankamai kryptingai parinko ir taikė šiuos pažangos matavimo būdus:

- trumpą savarankišką darbą (4b, 5a, 5b, 9a, 11A klasių matematikos, 5a kl. anglų kalbos, 9a kl. biologijos pamokose);
- klausimus – atsakymus (6 kl. istorijos, 9b kl. fizikos, 12 kl. rusų kalbos, 12 (2 gr.) kl. anglų kalbos pamokose);
- argumentų pateikimą (7 kl. etikos, 12 (1 gr.) kl. anglų kalbos, 12 kl. lietuvių kalbos pamokose);
- demonstravimą (5a kl. muzikos, 12 kl. aerobikos pamokose).

Visų klasių mokinių pasiekimus lemia svarus gimnazijos pedagogų bendruomenės indėlis. Mokytojų tarybos, lietuvių kalbos, tikslųjų mokslų, pradinių klasių metodinėse grupėse svarstomi klausimai dėl mokyklos indėlio į mokinių pažangą stiprinimo, nagrinėjami 4, 8 klasių matematikos, lietuvių kalbos testų, kontrolinių diktantų, 12 klasių bandomųjų egzaminų rezultatai. Mokykloje priimti tinkami sprendimai dėl lietuvių kalbos valandų paskirstymo literatūriniam ir raštingumo lavinimui, modulių pasiūlos 10, 11, 12 klasėse, didesnio matematikos pamokų skaičiaus, mokinių

dalijimo į grupes per lietuvių kalbos pamokas. Per pokalbius su Mokinių taryba paaiškėjo, kad klasių valandėlių metu aptariami signaliniai pusmečių rezultatai, planuojamos galimybės siekti pažangos. Nors dauguma gimnazijos mokinių yra kitataučiai ir į pirmą klasę ateina silpnai kalbėdami lietuviškai, tačiau beveik visi išlaiko pagrindinio ugdymo lietuvių kalbos pasiekimų patikrinimą ir lietuvių kalbos brandos egzaminą. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau–PUPP), brandos egzaminų rezultatų dėmė su metiniu įvertinimu analizuojama Mokytojų tarybos, metodinių grupių posėdžiuose. 2013 metų PUPP lietuvių kalbos įvertinimų vidurkis buvo 6,1, metinių pažymių – 5,9; PUPP matematikos – 5,6, metinių pažymių – 4,8. Juodšilių „Šilo“ gimnazijos abiturientų 2013 m. brandos egzaminų rezultatai dažnu atveju geresni negu šalies mokyklų rezultatai. Pateikiame Nacionalinio egzaminų centro (toliau – NEC) parengtą 2013 metų valstybinių brandos egzaminų rezultatų diagramą (žr. 1 pav.). Joje matyti 2013 metų apibendrintų šalies mokyklų valstybinių brandos egzaminų rezultatų palyginimas su „Šilo“ gimnazija, naudojant standartizuotus taškus. Jei mokyklos rezultatas kurioje nors srityje yra aukštesnis už 1, tai mokykla yra tarp geriausių (šioje srityje) 16 proc. šalies mokyklų.

1 pav. 2013 metų valstybinių brandos egzaminų rezultatai (NEC informacija)

Mokinių pasiekimai konkursuose, olimpiadose, varžybose ir projektinėje veikloje, t.y. kiti pasiekimai, yra vertinami gerai ir traktuojami kaip vienas stipriųjų gimnazijos veiklos aspektų. Mokiniai sėkmingai dalyvauja vertimų ir iliustracijų projekte „Tavo žvilgsnis“, tarptautiniame konkurse „Kalbų Kengūra“, matematikos konkurse „Kengūra“, tarptautiniame vaikų piešinių konkurse „Ligidė 2013“, konkurse „Lietuvos gamtininkas“, Vilniaus miškų urėdijos organizuotame konkurse „Devyniasdešimt paukščių pavasarį“. Beveik kiekvienais metais mokiniai laimi prizines vietas regioninių mokyklų matematikos olimpiadoje, Lietuvos meninio skaitymo konkursuose. Muzikos mokytoja 2011–2012 mokslo metais su ansambliu „Šiliukas“ dalyvavo Vilniaus miesto pradinė klasių mokinių folkloro šventėje „Vaikų Velykėlės“, tarptautiniame konkurse „Unicum 2011–2012“, kur gimnazijos mokinė užėmė 10 vietą. 2012 m. ir 2013 m. mokiniai dalyvavo Vilniaus miesto vokiškos dainos konkurse, o 2012 metais tapo šio konkurso laureatais. Kiekvienais metais mokiniai dalyvauja Vilniaus rajono lietuviškų mokyklų meno kolektyvų šventėje „Vilniaus Jovarai“. Geri mokinių sportiniai laimėjimai futbolo, stalo teniso varžybose. Dalyvaudami olimpiadose, varžybose, konkursuose ir kituose renginiuose mokiniai mokosi bendrauti ir bendradarbiauti, stiprina socialinius įgūdžius ir gebėjimus, įgytus formaliojo ugdymo procese.

Galima daryti išvadą, kad gimnazijoje aktyviems mokiniams sudaromos geros sąlygos gilinti ir tobulinti dalykines žinias, kūrybinius ir sportinius gebėjimus.

Gimnazija kaupia statistinę informaciją apie tolesnę mokinių veiklą. Dauguma mokinių, baigę pagrindinio ugdymo programą, tęsia mokslą šioje gimnazijoje, kiti išvyksta mokytis į profesines mokyklas. 2013 metais vidurinį išsilavinimą įgijo 24 abiturientai: 22 tęsia mokslą aukštosiose mokyklose, 2 – dirba. Daugiausia abiturientų įstoja į Vilniaus universitetą ir Vilniaus Gedimino technikos universitetą, renkasi įvairias studijų kryptis. Buvę gimnazijos mokiniai kartais dalyvauja gimnazijos organizuojamuose renginiuose, individualiai aplanko savo mokytojus, mokyklos laikraštyje „Šilo pulsas“ pristatomos jų sėkmingo mokymosi istorijos. Taip formuojama nuostata, kad mokymasis – vertybė.

4. PAGALBA MOKINIUI

Juodšilių „Šilo“ gimnazijos pagalba mokiniui vertinama gerai.

Bendroji rūpinimosi mokiniiais politika yra gera. Daugumai gimnazijos bendruomenės narių gerai žinomi ir suprantami susitarimai dėl pagalbos mokiniams. Tenkinami mokinių individualūs, emociniai, socialiniai, fiziniai, saugumo poreikiai. Bendruomenės nariai (pagalbos specialistų komanda, Vaiko gerovės komisija, klasių vadovai, mokytojai ir kiti darbuotojai) pasidaliję rūpinimosi pareigomis, gerai suvokia savo atsakomybę. Jie pakankamai gerai pažįsta mokinius, supranta jų problemas ir, esant poreikiui, stengiasi padėti arba užkirsti kelią netoleruotinam elgesiui. Dauguma vertintojų kalbintų mokinių teigė, kad mokykloje jaučiasi saugūs ir žino, kur reikia kreiptis pagalbos (dažniausiai kreipiasi į klasės vadovą, mokytoją, socialinį pedagogą ir pan.). STA duomenimis, 88,7 proc. mokinių pritarė teiginiui, kad auklėtoja (-s) rūpinasi klase, o 71,4 proc. teigė, kad, jei turės rūpestį ar problemą, ras, kas jam patars ir padės mokykloje. Mokyklos stenduose pateikiama informacija apie pagalbą teikiančių tarnybų veiklą, skelbiama Vaikų linijos, policijos, nepilnamečių reikalų pareigūnų telefonai. Visos bendruomenės žiniai gimnazijos interneto svetainėje viešinama išsami informacija apie galimos pagalbos mokiniams, jų tėvams kryptis.

Mokinių asmenybės ir socialinės brandos ugdymas vyksta per pamokas (vertintojai fiksavo tinkamą vertybinių nuostatų ugdymą lietuvių k. 12 kl., kūno kultūros ir rusų k. 8 kl., dorinio ugdymo (tikybos) 1b kl. pamokose), neformalųjį švietimą, klasės valandėles, įvairius renginius. Vertybines nuostatas mokiniai ugdo si dalyvaujant įvairiose akcijose, rinkdami labdarą. Mokinių savirealizacijos galimybėms tenkinti mokykla yra parengusi Saviraiškos poreikių tenkinimo planą, kurio tikslas – garantuoti kokybišką mokinių užimtumą ne pamokų metu ir ugdyti pilietiškai brandžią, kūrybišką asmenybę, gerbiančią ir puoselėjančią savo ir kitų kraštų kultūrą bei papročius. Iš pokalbių su mokiniiais, jų elgesio mokykloje stebėjimo bei gerai susipažinę su kontekstu vertintojai teigia, kad dauguma gimnazistų yra pakankamai savarankiški, stengiasi būti tolerantiški, moka kultūringai bendrauti, daugumos jų santykiai su mokytojais, klasių vadovais yra geri, mokiniai nusiteikę pozityviai, imasi atlikti užduotis, geba priimti sprendimus. Dalis mokinių savo gebėjimus realizuoja neformaliojo vaikų švietimo, projektinėje veikloje, organizuodami įvairius renginius, dalis – mokinių savivaldos veikloje. Mokiniai turi galimybių mokyklos savivaldos komandose kelti problemas ir siūlyti sprendimo būdus, pvz., atsižvelgus į mokinių savivaldos siūlymą, sutarta, kad penktadieniais mokykloje būtų galima nedėvėti uniformų – paskelbtas „skalbiadienis“. Išorės vertintojai priėjo prie išvados, kad gimnazijos personalo pastangomis sukurta saugi ugdymo (-si) aplinka, sudarytos galimybės mokinių saviraiškai ir savirealizacijai tenkina daugumos gimnazistų poreikius, sudaro palankias sąlygas sėkmingai ugdytis bendrąsias kompetencijas, skatina jų asmenybės bei socialinę raidą.

Pedagoginė ir socialinė pagalba mokiniams vertinama gerai, psichologinė pagalba yra vidutiniška. Gimnazijoje dirba pagalbą teikiančių specialistų komanda: socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, logopedas, psichologas. STA duomenimis, dauguma mokinių (60,4 proc.) ir tėvų (67,0 proc.) teigia, kad mokykla suteikia pakankamai informacijos apie specialistų pagalbą.

Pagalba mokantis tinkama. Gimnazijoje yra susitarta dėl pagalbos teikimo mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų ar ilgesnį laiką nelankiusiems pamokų. Mokykla neturi finansinių

galimybių pagal Bendrųjų ugdymo planų rekomendacijas organizuoti individualių ar grupinių konsultacijų, tačiau šios gimnazijos kiekvienas mokytojas supranta pedagoginės pagalbos svarbą ir konsultuoja, padeda mokiniams, vos tik atsiradus poreikiams. STA duomenimis, dauguma mokinių (88,7 proc.) pritarė teiginiui „Jeigu nesuprantu temos, visuomet galiu klausti mokytojų, nueiti į konsultacijas“, o 82,0 proc. tėvų teigė, kad jei vaikas ko nors nesupranta, visada gali pasiaiškinti pamokų ar konsultacijų metu. 63,7 proc. tėvų džiaugiasi pagalba, kurią mokykla teikia vaikui mokantis. Iš pokalbių su mokytojais, klasių vadovais, Vaiko gerovės komisijos nariais paaiškėjo, kad visos problemos sprendžiamos sutartinai: klasių vadovai, mokytojai, pagalbos specialistai, tėvai tariausi, bendradarbiauja teikdami pagalbą mokantis, konsultuojasi su išorės specialistais (PPT). Esant reikalui, mokykla sudaro sąlygas mokiniams mokytis namuose. Mokyklos veiklos išorinio vertinimo metu šia paslauga naudojosi du „Šilo“ gimnazijos mokiniai.

Vizito metu tik dalyje (48,7 proc.) išorės vertintojų stebėtų pamokų fiksuota kryptinga, individuali ir paveiki pedagoginė pagalba mokiniams, diferencijuotas ugdymas.

Pagalbos mokiniui stebėtose 82 pamokose apibendrintas vertinimas

7 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
7 pamokos	33 pamokos	40 pamokų	2 pamokos
8,5 proc.	40,2 proc.	48,8 proc.	2,4 proc.

Išorės vertintojai stebėjo teiktą kryptingą konsultacinę pagalbą mokiniams matematikos 1a, 5a kl., muzikos 5a, 12 kl., lietuvių k. 8 (1gr. ir 2 gr.), dorinio ugdymo (etikos) 7 kl. pamokose. Matematikos 3a ir 5b kl., vokiečių k. 7 kl. pamokose fiksuotas pagalbos „mokinys-mokiniui“ skatinimas. Vertintojai pastebėjo, kad dalyje pamokų trūko veiksmingesnių mokymo ir mokymosi procedūrų individualizuojant ir diferencijuojant ugdymo turinį įvairių gebėjimų mokiniams. STA duomenimis, tik dalis (44,4 proc.) mokinių pritaria teiginiui, kad pamokose mokytojai dažnai duoda skirtingas užduotis gerai besimokantiems ir silpnesniems mokiniams.

Psichologinė pagalba gimnazijoje vertinama kaip neišskirtinė. Vertintojai išsiaiškino, kad mokykloje teikiant psichologinę pagalbą, vadovaujamosi elgesio-kognityvinės psichologijos principais. Psichologė savo veiklą planuoja, bendradarbiauja su kitais pagalbos specialistais, dalyvauja rengiant ir įgyvendinant prevencinius renginius, veda individualias konsultacijas mokiniams, tėvams, mokytojams, teikia informaciją mokiniams apie profesijas, moko kaip išvengti baimių ir streso prieš egzaminus, domisi 5, 9 klasių mokinių adaptacija, dalyvauja tėvų susirinkimuose. Mokyklos interneto svetainėje pateikta informacija apie mokyklos psichologo teikiamas paslaugas, bendruomenės patogumui skelbiamas darbo grafikas.

Gimnazijoje gerai žinomas mokinių gyvenimo socialinis kontekstas, tinkamai identifikuojamos mokinių socialinės problemos ir socialiniai poreikiai. Dvi socialinės pedagogės, pasidalinusios veiklomis ir atsakomybėmis, bendradarbiauja su mokytojais, administracija, Vaiko gerovės komisijos nariais, mokinių tėvais, sprendžia daugumos mokinių socialines problemas, tinkamai, pagal Vilniaus rajono savivaldybės pateikiamą informaciją apie soc. paramos gavėjus, organizuoja nemokamą mokinių maitinimą (81 mokinys gauna pietus), teikia informaciją tėvams apie įvairias socialinės paramos galimybes. Soc. pedagogės vykdo be pateisinamos priežasties praleidžiančių pamokas mokinių kontrolę, apie prasižengimus informuoja tėvus telefonu, esant nenumatytiems atvejams – vyksta į namus. Mokiniai, turintys elgesio, žalingų įpročių, lankomumo problemų, kviečiami į Vaiko gerovės komisijos posėdžius, juose numatomos pagalbos mokiniui priemonės. Teikiant pagalbą derinamos individualaus ir grupinio darbo su mokiniu pagalbos formos. Esant poreikiui į pagalbą pasitelkiami socialiniai partneriai – Vilniaus rajono pedagoginės psichologinės tarnybos specialistai, Vilniaus apskrities VPK, Vilniaus rajono policijos komisariato viešosios policijos skyriaus prevencijos poskyrio Rudaminos policijos nuovados pareigūnai, Rudaminos, Juodšilių seniūnijų socialiniai darbuotojai. Mokykla antrus metus dalyvauja tarptautinėje „Olweus“ patyčių prevencijos programoje. Vertintojai įsitikinę, kad visos gimnazijos taikomos priemonės dažniausiai yra veiksmingos, nes vizito savaitę pamokose, pertraukų metu

nebuvo užfiksuota patyčių ar mokinių netinkamo elgesio atvejų. Mokyklai vertėtų atkreipti dėmesį į veiklas organizuojant žalingų įpročių (alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų) prevenciją. STA duomenimis, tik 24,0 proc. mokinių pritaria, kad mokyklos taikomos priemonės prieš rūkymą yra veiksmingos, 38,5 proc. taip vertina priemones prieš alkoholio, narkotikų vartojimą. Tik dalis (48,6 proc.) tėvų pritaria, kad mokykla daro viską, kad mokiniai nepradėtų gerti, rūkyti ir vartoti narkotikus.

Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas gimnazijoje neišskirtinis. Mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, sudaro 3,6 proc. Jie ugdomi atsižvelgiant į poreikius ir sutrikimus visiškos integracijos forma. Šiems mokiniams pagalbą teikia logopedas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas. Gimnazijos administracija, pagalbos mokiniui specialistai, mokytojai yra susipažinę su dokumentais, reglamentuojančiais darbą su specialiųjų poreikių mokiniais, jais vadovaujasi. Dokumentuose užfiksuoti susitarimai dėl specialiųjų poreikių nustatymo eigos, ugdymo organizavimo ir pasiekimų vertinimo. Mokinių pažanga aptariama Vaiko gerovės komisijoje, Mokytojų tarybos posėdžiuose. Tačiau daugumoje stebėtų pamokų mokiniais, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, teikta pagalba buvo daugiau epizodinė nei nuosekli ir tikslinga: dažniausiai stebėta individuali mokytojo konsultacija savarankiško darbo metu, užduotys nediferencijuotos, tik sumažintas jų kiekis, nepakankamas dėmesys skirtas šių mokinių pasiekimams bei pažangai pamokose. Tikėtina, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas ir ugdymasis būtų veiksmingesnis, jei į jų poreikius būtų atsižvelgiama kiekvienoje pamokoje, o pamokos uždaviniai, užduotys, pažangos pamatavimas būtų pritaikyti ir šiems mokiniams.

Gimnazijoje neišskirtinai dirbama ir su gabiais vaikais. Gabūs gimnazistai skatinami nemokamai dalyvauti stovyklose (šalies mokinių vasaros debatų stovykla „Debatų akademija“, Vilniaus vaikų ir jaunimo anglų kalbos dienos stovykla, Technologinio ugdymo stovykla), dalykinėse olimpiadose, konkursuose (tarptautiniame matematikos konkurse „Kengūra“, „Kalbų kengūra“, „Tavo žvilgsnis“, tarptautiniame internetiniame chemijos-biologijos konkurse „Elementum“ ir kt.). Ypatingų gebėjimų raiškai ir ugdymui mokiniai skatinami rinktis neformaliojo vaikų švietimo būrelius. Pokalbių dalyviai – mokytojai, pagalbos vaikui specialistai – vertintojus informavo, kad su gabiais mokiniais yra dirbama individualiai po pamokų, dažniausiai ruošiantis projektams, olimpiadoms, konkursams, o pamokose mokiniams diferencijuojamos užduotys. Tačiau vertintojai pastebėjo, kad gabių mokinių mokymas pamokose nebuvo išskirtinis – dažniausiai dirbta su visa klase, užduotys retai diferencijuotos ar individualizuotos. Stebėtų pamokų metu retai taikyti mokinius aktyvinantys mokymo (-si) metodai ar įvairios strategijos gabių mokinių mokymosi motyvacijai didinti. Iš stebėtų pamokų šiuo aspektu kaip teigiamos išimties išsiskyrė lietuvių k.7 (2 gr.), 8a (2 gr.) kl., muzikos 12 kl., matematikos 9a, 10b kl. pamokos, kuriose diferencijuotos klasės ir namų darbų užduotys. Vertintojai, išanalizavę stebėtų pamokų metu gautą informaciją apie gabių mokinių ugdymą, rekomenduotų mokytojams pamokose sistemingiau individualizuoti gabių mokinių mokymą (-si), taikant įvairias gabių mokinių mokymosi strategijas, lanksčiai diferencijuojant ugdymo turinį, vertinimą, atsižvelgiant į mokinių mokymosi tempą, mokymosi stilius.

Pagalba planuojant karjerą yra tinkama: pagalba renkantis mokymosi kryptį ir profesinis švietimas įvertinti gerai, pagalba renkantis mokyklą – patenkinamai.

Iš pokalbių su Gimnazijos taryba ir Tėvų komiteto nariais, Mokinių taryba, galima teigti, kad mokiniai informuojami apie individualaus dalykų pasirinkimo galimybes, atliekami dalykų modulių, pasirenkamųjų dalykų paklausos ir pasiūlos tyrimai. Klasių vadovai ir dalykų mokytojai mokinius supažindina su mokomaisiais dalykais ir galimybe juos rinktis bei keisti, informuoja apie neformaliojo švietimo galimybes. Gimnazijos ugdymo plane numatyta, kad kiekvienas mokinys, kuris mokosi pagal vidurinio ugdymo programą, pasirengia individualų ugdymo planą, suderintą su gimnazijos galimybėmis bei atsižvelgdamas į būsimų studijų pasirinkimą. Profesinį švietimą tikslingai planuoja klasių vadovai – jie stebi mokinių gebėjimus bei polinkius, susijusius su profesine karjera, atsako už profesinio informavimo ir konsultavimo renginių planavimą ir

organizavimą. Gimnazijoje vedamos teminės klasių valandėlės, tikslingai organizuojamos išvykos ir ekskursijos į gamybos įmones, aukštųjų mokyklų atvirų durų dienas bei mugės.

Mokykla, organizuodama ugdymą karjerai, vadovaujasi Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašu, dalyvauja Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo projekte „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“. Ugdymą karjerai gimnazijoje vykdo Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro karjeros koordinatorius. Jis veda individualias ir grupines konsultacijas (mokiniam ir tėvams), bendradarbiauja ir organizuoja susitikimus su aukštųjų mokyklų, kitų organizacijų atstovais bei socialiniais partneriais. Mokykloje yra parengta Ugdymo karjerai programa 2013 metams bei Mokinių profesinio informavimo ir konsultavimo priemonių planas. Gimnazijoje buvo vykdytas tyrimas „Ugdymo karjerai paslaugų poreikis“, kurio metu paaiškėjo, kad dauguma 10–12 kl. mokinių karjerą supranta kaip darbą; 80 proc. mokinių baigę mokyklą planuoja mokytis toliau aukštesiose mokyklose, 20 proc. – profesinėse mokyklose. Iš tyrimo rezultatų paaiškėjo, kad apie 60 proc. mokinių susiduria su įvairiais sunkumais planuodami savo ateitį, nežino kur save realizuoti. Atsižvelgdama į gautus tyrimo rezultatus bei mokinių nuomonę, gimnazija stengiasi įvairinti ugdymo karjerai veiklą. Iš pokalbių su Gimnazijos tarybos, Mokinių tarybos ir Tėvų komiteto atstovais paaiškėjo, kad gimnazijoje organizuojami susitikimai su įvairių mokymo įstaigų, universitetų, kolegijų, įvairių profesijų atstovais (gaisrininkais, girininkais, geležinkelininkais), buvusiais mokiniais yra naudingi, todėl vertėtų juos organizuoti dažniau, kad tai labiau padėtų renkantis ugdymo įstaigą ir tolesnį gyvenimo kelią.

Tėvų pedagoginis švietimas neišskirtinis. STA duomenimis, 84,3 proc. apklausoje dalyvavusių tėvų teigia, kad „Mokykloje gerbia tėvus ir vertina jų nuomonę“, 85,3 proc. tėvų pripažino, kad jiems įdomūs ir naudingi tėvų susirinkimai. Iš pokalbių su Gimnazijos taryba ir Tėvų komiteto nariais, Metodine taryba paaiškėjo, kad gimnazijoje tėvų pedagoginis švietimas vyksta tradicinėmis formomis – organizuojami bendri gimnazijos ir klasės tėvų susirinkimai („Tėvų reikšmė ir teisės formuojant vaiko vertybines nuostatas ir gyvenimo būdą“, „Pagrindiniai tinkamo bendravimo su vaiku komponentai“). Bendri tėvų susirinkimai organizuojami prieš pirmą ir antrą pusmečius (2013 metais gimnazija antrąjį tėvų susirinkimą pakeitė informatyvesnę renginį – Tėvų dieną). Bendrų susirinkimų metu tėvams skaitytos paskaitos: „Rūkymo žala jaunam organizmui“, „Kaip elgtis su paaugliu“, „Patyčios mokykloje“, „Kaip pagerinti mokinių bendravimą“. Tėvų teigimu, bendri susirinkimai ne visada įdomūs, jiems svarbu sužinoti kuo daugiau apie savo vaiką. Daugiausia su tėvais bendradarbiauja klasių vadovai. Jų teigimu, pradinių klasių mokinių tėvai aktyvesni, gausiau dalyvauja renginiuose, daugiau domisi mokyklos gyvenimu. Gimnazija bando ieškoti naujų bendradarbiavimo ir su aukštesniųjų klasių mokinių tėvais formų, naujų idėjų ir sprendimų tėvų švietimo politikos klausimais.

5. MOKYKLOS STRATEGINIS VALDYMAS

Juodšilių „Šilo“ gimnazijos strateginis valdymas vertinamas gerai.

Gimnazijos strategija vertinama patenkinamai. Vizija, misija ir tikslai vertinami gerai.

Gimnazijos vizija ir misija priimtina daugumai bendruomenės narių. 2012–2014 m. strateginį planą kūrė direktorės sudaryta darbo grupė, numaćiusi pagrindinę kryptį – siekti geresnės ugdymo (-si) kokybės gimnazijoje. Strateginiai tikslai ir uždaviniai suformuluoti atsižvelgiant į Švietimo ir mokslo ministerijos strategiją, ugdymo rezultatų analizę, iš dalies – į gimnazijos kokybės įsivertinimo išvadas bei Metodinės tarybos siūlymus. Dauguma bendruomenės narių žino strateginius tikslus ir savo veikla siekia jų įgyvendinimo. Gimnazijos strateginiai tikslai skatina kokybinius pokyčius, numato mokinių poreikių tenkinimą.

Iš vertintojų pokalbių su Metodine taryba, įsivertinimo grupe paaiškėjo, kad mokyklos veikla planuojama atsižvelgiant į kai kurias kokybės įsivertinimo grupės padarytas išvadas, planavimo procedūrose dalyvavo dalis mokytojų. Strateginio plano įgyvendinimas detalizuojamas metiniame veiklos plane, kuriame suformuluoti tikslai, uždaviniai, numatytos įgyvendinimo

priemonės, atlikimo laikas, ištekliai, laukiami rezultatai, kurie yra abstraktūs („Pagerės ugdymo kokybė, pagerės mokytojų kompetencijos, gerės sąveikos su vaiku formos ...“) ir sunkiai pamatuojami. Gimnazijos metinį planą yra sunku įgyvendinti, nes mokykloje nėra metinio plano įgyvendinimo vertinimo grupės ar paskirtų asmenų, kurie analizuotų, apibendrintų ir (ar) koreguotų veiklos plano įgyvendinimą.

Gimnazijoje rengiamų ir įgyvendinamų planų kokybė ir dermė yra nepakankama, ir tai yra tobulintinas veiklos aspektas. Dalies mokytojų planuose formuluojami ugdymo tikslai dera su metiniu veiklos bei gimnazijos ugdymo planais, tačiau apskritai klasių vadovų, mokytojų ir gimnazijos planų dermė nėra aiški. Jei uždavinių, priemonių, laukiamų rezultatų ir kt. aspektais derėtų įvairūs gimnazijoje rengiami planai, būtų užtikrinamas visų bendruomenės grupių veiklos kryptingumas, sutelktumas, o tai leistų greičiau ir sėkmingiau įgyvendinti numatytus pokyčius.

Iš pokalbių su gimnazijos direktore, Metodine taryba bei 2012 m. ir 2013 m. veiklos planų analizės paaiškėjo, kad veiklos planus įgyvendino Metodinė taryba bei metodinės grupės, prie nepavykusių įgyvendinti uždavinių negrįžtama, planai retai koreguojami. Kasmet Mokytojų tarybos posėdžiuose išsamiausiai aptariamas ugdymo plano įgyvendinimas ir pasiekti rezultatai, akcentuojant veiklas, padedančias siekti aukštesnės mokinių ugdymosi kokybės.

Įsivertinimo procesas vertinamas gerai, įsivertinimo rezultatų panaudojimas – vidutiniškai. Dauguma mokytojų, gimnazijos administracija, kiti darbuotojai supranta veiklos kokybės įsivertinimo svarbą ir jame dalyvauja. Bendruomenės susitarimu veikla įsivertinama vadovaujantis bendrojo ugdymo mokyklų įsivertinimo rekomendacijomis. Šį procesą vykdo darbo grupė, kurios veiklą koordinuoja direktorės pavaduotoja. Grupės nariai yra pasiskirstę darbus tarpusavyje ir atsakingai juos atlieka. Priklausomai nuo vertinamos srities, darbo grupė rengė ir vykdė apklausas, anketavimą, dokumentų analizę. Sausio mėnesį Mokytojų tarybos posėdžiuose susitariama dėl vertinamų rodiklių iliustracijų. Tyrimo rezultatai apibendrinti ir pristatyti Mokytojų tarybos posėdžiuose. Per pastaruosius dvejus metus gimnazija įsivertino šias sritis: „Mokymasis ir ugdymas“ ir „Pagalba mokiniui“, pasiūlė tobulinti veiklos rodiklius „Mokymosi motyvacija“ ir „Mokėjimas mokytis“, „Mokinių asmenybės ir socialinė raida“, „Tėvų švietimo politika“. Kaip teigė gimnazijos įsivertinimo grupė, vertinimo metu gerėja bendruomenės sutelktumas, susikalbėjimas, požiūris į savo veiklą. Nors mokyklos veiklos įsivertinimo rezultatai kasmet pristatomi, mokyklos tobulinimui jie turi nepakankamą poveikį. Tai vertintojai nustatė analizuodami mokyklos veiklos dokumentus (planus) ir kalbėdamiesi su bendruomenės nariais. Gimnazijos administracija turėtų į tai atkreipti dėmesį, kad įsivertinimo procesas netaptų savitiksliu.

Vadovavimo gimnazijai stilius vertinamas gerai. Gimnazijai vadovauja kompetentinga ir įsipareigojusi mokyklai bei bendruomenei vadovų komanda. Pirmiausia tai pasakytina apie gimnazijos direktorę, kurios pastangas ir indėlį į mokyklos kūrimą vertina bendruomenės nariai. Santykiai su mokyklos darbuotojais, mokiniais ir jų tėvais dažniausiai grindžiami savitarpio supratimu ir pasitikėjimu, organizuojamas komandinis darbas. Mokyklos vadovai geba inicijuoti veiklą, deleguoti įpareigojimus, sprendimai priimami kolegialiai. Gana aktyviai veikia savivaldos institucijos – Mokyklos taryba, Tėvų komitetas, Mokytojų taryba, Mokinių taryba, Metodinė taryba, metodinės grupės. Mokinių teigimu, mokykloje jie išklausomi, vertinami kaip asmenybės. Iš pokalbių su savivaldos grupių atstovais vertintojai daro išvadą, jog mokykloje dažniausiai atsižvelgiama į bendruomenės narių nuomonę, vyksta dialogas ir diskusijos su administracija įvairiais klausimais. Į gimnazijos veiklą stengiamasi įtraukti tėvus – jų atstovai dalyvauja Mokyklos tarybos, Tėvų komiteto darbe, prisideda organizuojant įvairius renginius.

Gimnazijoje stengiamasi sudaryti sąlygas bendruomenės nariams tapti lyderiais, palaikomos ir remiamos jų iniciatyvos, skleidžiama geroji patirtis. Pokalbyje su Gimnazijos taryba kaip lyderiai išskirti gimnazijos direktorė, gamtos mokslų, technologijų, dailės mokytojos. Gimnazijos mokiniai pasakojo apie jų iniciatyvų palaikymą. Lyderystė priimtina daugumai mokytojų ir mokinių – jie dalyvavo tarptautiniuose konkursuose „Kengūra“, šalies projektuose bei praktinėse konferencijose, organizavo išvykas į Vokietiją. Gimnazijos direktorė geba panaudoti lyderių galimybes, savo pavyzdžiu teigiamai veikia bendruomenės narius. Lyderystės skatinimas daro teigiamą įtaką mokytojų veiklos kokybei bei gimnazijos mokinių pasiekimams.

Personalo valdymas yra geras ir yra vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Gimnazijoje dirba būtinas kompetencijas turintys pedagogai, pedagoginės pagalbos specialistai bei pakankamas kiekis aptarnaujančio personalo. Iš 42 mokytojų 1 turi mokytojo eksperto, 10 – mokytojo metodininko, 26 – vyresniojo mokytojo kvalifikacines kategorijas. 50 proc. pedagogų šioje įstaigoje dirba penkerius ir daugiau metų, 26 proc. – daugiau kaip penkiolika metų. Taigi, dauguma mokytojų gerai pažįsta mokinius, jų tėvus, išmano gimnazijos veiklos specifiką. STA duomenimis, dauguma mokinių (75 proc.) ir tėvų (91,5 proc.) yra patenkinti, kad jų vaikai mokosi šioje mokykloje. Darbuotojų priėmimas į darbą, jų darbo apmokėjimo tvarka yra numatyta mokyklos nuostatuose, darbo tvarkos taisyklėse, darbuotojai pasirenkami atsižvelgiant į išsilavinimą, kvalifikaciją, kompetencijas, rekomendacijas.

Gimnazijos vadovai dalykiškai bendrauja su dauguma darbuotojų, reguliariai organizuoja ir vykdo pedagogų ir kitų darbuotojų mokymą, kvalifikacijos kėlimą. Kasmet, dažniausiai atsižvelgiant į metinio plano tikslus, nustatomi kvalifikacijos tobulinimo prioritetai. 2013 metais jie buvo tokie: ugdymo turinio aktualijos, išorės vertinimas mokyklų tobulinimo procese, egzaminų vykdymo tvarka ir vertinimas. Kasmet sudaroma mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 3 metų atestacijos programa. Darbuotojai yra išklause privalomus higienos pagrindų ir pirmos pagalbos kursus, įgiję reikiamus kvalifikacijos pažymėjimus ir atestatus. Personalo darbo kokybę dažniausiai vertinama ir aptariama individualiai bei metodinėse grupėse, darbuotojai skatinami už gerus veiklos rezultatus padėkos raštais, jiems organizuojamos nemokamos pažintinės kelionės. Tinkama personalo politika sudaro sąlygas užtikrinti ugdymo kokybę, geras ugdymo (-si) sąlygas, kurti prasmingus bendruomenės narių santykius ir įgyvendinti gimnazijos tikslus.

Lėšų vadyba ir patalpų naudojimas yra tinkami, turto vadyba patenkinama. Gimnazija biudžetą tvarko savarankiškai pagal valstybės reglamentuotą tvarką. Bendriesiems ugdymo planams įgyvendinti 2013 metais lėšų pakanka, aplinkai jų yra mažiau nei gimnazijai reiktų. Biudžetinių ir nebiudžetinių lėšų skirstymas yra viešas. Bendruomenė dalyvauja svarstant materialinius ir finansinius klausimus, tariamasi dėl lėšų panaudojimo tikslingumo. Gimnazija pritraukia gyventojų pajamų mokesčio, projektų lėšų, jos, atsižvelgiant į poreikius ir siūlymus, skiriamos ugdymo procesui aprūpinti: kompiuterizuojami mokymo kabinetai, plečiamas interneto ryšys.

Gimnazijos materialiniai ištekliai atitinka mokyklų aprūpinimo standartus, bet naudojami jie ne visada racionaliai. Gimnazijoje yra 4 informacinių technologijų kabinetai, gimnastikos, sporto, aktų salės, biblioteka, skaitykla. Tik 13 iš 33 kabinetų aprūpinti kompiuteriais, pavieniuose yra išmaniosios lentos, projektoriai. Skaitykloje įrengtos 6 kompiuterizuotos darbo vietos, yra dauginimo/kopijavimo aparatas, spausdintuvas, bibliotekoje sukauptas pakankamas knygų, vadovėlių ir grožinės literatūros fondas, yra 49 mokomosios kompiuterinės programos, naudojama bibliotekų informacinė sistema MOBIS. Tačiau tik nedaugelyje (17,07proc.) stebėtų pamokų – 4b kl., 8 kl., 6(1gr.) kl., 12a kl. lietuvių kalbos, 5a kl., 9a kl. matematikos, 9b kl. informacinių technologijų, 5a kl., 12 kl. muzikos, 5a kl. anglų kalbos, 12a kl. rusų kalbos, 10a kl. – išorės vertintojai užfiksavo tikslingą informacinių technologijų ir kitų mokymo priemonių panaudojimą. Išorės vertintojai teigia, kad tikslingas, planingas mokymo priemonių ir informacinių – komunikacinių technologijų panaudojimas pamokose darytų ugdymo turinį patrauklesnį, vaizdesnį, šiuolaikiškesnį, padėtų sėkmingai įgyvendinti mokymosi uždavinius įvairių mokymosi stilių mokiniams.

Ugdymo procesas vyksta pakankamai jaukioje aplinkoje. Kabinetai tvarkingi, geras jų apšvietimas, beveik visose klasėse pakanka darbo vietų, daugumoje kabinetų mokykliniai baldai tvarkingi, dalies mokytojų darbo vietos kompiuterizuotos. Gimnazija dalyvaudama projektuose praturtino gamtos mokslų, muzikos, technologijų, kabinetus naujomis mokymo priemonėmis. Gimnazijos teritorija gerai prižiūrima, vidaus ir išorės erdvės sutvarkytos, įrengtos stebėjimo kameros, daugumos patalpų vaizdas estetiškas, tik sporto salei ir aikštynui reikalingas skubus kapitalinis remontas. Mokyklos vadovai stengiasi, kad ugdymo procesas ir renginiai vyktų saugioje ir jaukioje gimnazijos aplinkoje. Išorės vertintojai priėjo prie išvados, kad patrauklios ir racionaliai naudojamos vidaus erdvės užtikrina geras mokinių ugdymo (-si) ir personalo darbo sąlygas.

IV. GIMNAZIJOS SAVĖS VERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Juodšilių „Šilo“ gimnazija savo veiklą įsivertina kasmet, vadovaudamasi Bendrojo ugdymo mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis. Procesą ilgą laiką koordinavo direktorės pavaduotoja ugdymui, 2013–2014 m. m. šią funkciją perėmė skyriaus vedėja. Visas įsivertinimo proceso veiklas – platųjį ir giluminį įsivertinimą, duomenų rinkimą, jų analizę, rekomendacijų veiklos tobulinimui rengimą – organizuoja darbo grupė. Ji sudaroma iš savanorių ir įsakymu paskirtų mokytojų, išlaikant įsivertinimo patirties turinčių žmonių branduolį.

Siekiant susitarti dėl mokyklos veiklos kokybės, didelis dėmesys skiriamas iliustracijų rengimui. Į šį procesą įsitraukia praktiškai visas kolektyvas – svarsto įsivertinimo darbo grupės parengtus iliustracijų projektus, teikia siūlymų jiems tobulinti. Pokalbyje su vertintojais darbo grupės nariai teigė, kad toks procesas yra netrumpas, tačiau efektyvus: pasiekiami susitarimų ne tik dėl iliustracijų, bet ir dėl duomenų rinkimo metodų bei šaltinių. Apklausų metu ir kitais metodais surinkti duomenys analizuojami darbo grupėje, pristatomi Mokytojų tarybos posėdyje. Tuo pat metu aptariamos ir mokyklos tobulinimo kryptys. Su įsivertinimo duomenimis mokiniai ir tėvai nėra supažindinami.

Įsivertinimo duomenų panaudojimas mokyklos veiklai tobulinti yra nesistemiškas – nors kai kuriais atvejais pasiekta gana greitų sprendimų ir pokyčių (pvz., gerinant mokinių lankomumą, tobulinant tėvų švietimą), tačiau didesnio poveikio mokyklos veiklos kokybei iš esmės nepastebėta. Gimnazijos direktorės teigimu, administracija įsivertinimo išvadamis remiasi rengdama savo asmeninius planus, priimdama vadybinius sprendimus. Tiek direktorė, tiek darbo grupės nariai pokalbiuose teigė, kad apskritai įsivertinimo procesas yra tobulintinas, ir toks tikslas įtrauktas į 2013 m. veiklos planą. Mokyklos bendruomenės nariai norėtų išmokti naudotis IQESonline teikiamomis pamokos tobulinimo ir mokyklos įsivertinimo galimybėmis, deja, apie vykusių platformos pristatymo renginius Juodšilių „Šilo“ gimnazija nebuvo informuota.